

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Závěrečná evaluační zpráva

Podpora sociálního začleňování obyvatel v Chomutově pro oblast sociálního bydlení, dluhové problematiky a podpory ohrožených rodin

CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0007799

Nositel projektu: Statutární město Chomutov

Evaluátor: Asistenční centrum, a.s.

Zpracováno: říjen 2022

Obsah

Seznam tabulek	2
Použité zkratky	2
Použité zdroje	3
1 Účel dokumentu, základní informace	4
2 Manažerské shrnutí: Kompletní souhrn provedené evaluace projektu	5
3 Shrnutí metodiky zpracování evaluace, shrnutí výsledků předchozí evaluační zprávy	8
3.1 Shrnutí celkové metodiky evaluace projektu	8
3.2 Popis metodologie použité pro zpracování této evaluační zprávy	8
3.2.1 Zdroje dat.....	8
3.2.2 Způsob zpracování dat	9
3.2.3 Aktualizace Plánu evaluace	9
3.3 Shrnutí výstupů předchozích kroků evaluace	9
3.4 Evaluační matice	9
4 Analýza relevantních dokumentů a dalších podkladů (sekundární zdroje dat)	14
4.1 Podklady pro přípravu projektu, žádost o dotaci, rozhodnutí o poskytnutí dotace	14
4.2 Vzdělávání členů realizačního týmu	16
4.3 Analýza zpráv o realizaci projektu	16
4.4 Analýza žádostí o platbu	17
4.5 Podstatné a nepodstatné změny	18
4.6 Evidované problémy	18
4.7 Zápisy ze schůzek realizačního týmu	19
5 Sběr a analýza dat získaných od aktérů evaluace	20
5.1 Řízený rozhovor s manažerkou projektu	20
5.2 Dotazníkové šetření mezi členy realizačního týmu	21
5.3 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů)	24
5.3.1 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů) – KA01	25
5.3.2 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů) – KA02	26
5.3.3 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů) – KA03	27
6 Výsledky provedených šetření	30
7 Aktualizovaná teorie změny	34
8 Doporučení k optimalizaci realizace projektu, vyhodnocení předchozích doporučení	38

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Identifikace projektu, nositele projektu a evaluátora	4
Tab. č. 2: Aktualizovaná karta evaluovaného projektu.....	14
Tab. č. 3: Přehled vyplacených částek dotace na projektový účet (k 30. červnu 2022)	17
Tab. č. 4: Odpovědi na evaluační otázky.....	30
Tab. č. 5: Model akce (kvantifikovatelné ukazatele)	37

Použité zkratky

ČSOB	Československá obchodní banka, a.s.
DPH	Daň z přidané hodnoty
ESF	Evropský sociální fond
KA	Klíčová aktivita
KB	Komerční banka, a.s.
MěPol	Městská policie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí

NNO	Nestátní neziskové organizace
OČR	Ošetřovné
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
OSV	Odbor sociálních věcí
OŠ	Odbor školství
OTSP	Oddělení terénní sociální práce
SVJ	Společenství vlastníků jednotek
ZoR	Zpráva o realizaci
ŽoP	Žádost o platbu

Použité zdroje

- Dotazníkové šetření
- Evaluační plán předmětného projektu
- Průběžné evaluační zprávy k projektu
- Žádost o poskytnutí dotace vč. příloh
- Rozhodnutí o poskytnutí dotace č. OPZ/2.1/052/0007799
- Zápisy ze schůzek realizačního týmu 6/2020 – 8/2022 a dalších uskupení
- Zpráva o realizaci č. 1 – 6
- Žádosti o platbu č. 1 – 7

1 Účel dokumentu, základní informace

Tento dokument je „Závěrečnou evaluační zprávou“ k projektu „Podpora sociálního začleňování obyvatel v Chomutově pro oblast sociálního bydlení, dluhové problematiky a podpory ohrožených rodin“. Základní informace o evaluovaném projektu, jeho nositeli a evaluátorovi prezentuje přiložená tabulka:

Tab. č. 1: Identifikace projektu, nositele projektu a evaluátora

Identifikace evaluovaného projektu	
Název projektu	Podpora sociálního začleňování obyvatel v Chomutově pro oblast sociálního bydlení, dluhové problematiky a podpory ohrožených rodin
Registrační číslo	CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0007799
Investiční priorita	03.2.60 Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnanosti
Hlavní cíl projektu:	Hlavním cílem projektu je vyhledání, aktivizace, motivace, pomoc a podpora jednotlivců a rodin nacházejících se v obtížné životní situaci, která je vylučuje z běžné společnosti nebo ohrožuje sociálním vyloučením. Projekt podpoří celkem 589 osob z cílové skupiny a to komplexním přístupem podpory sociálními pracovníky města a prostřednictvím dalších aktivit a činností projektu. Cílovým stavem realizovaných aktivit projektu je zlepšení sociální situace cílové skupiny zejména v oblasti zadluženosti, bydlení a posílení rodičovských kompetencí, což povede k začlenění těchto osob do společnosti a na trh práce. Projekt přímo navazuje na Strategický plán sociálního začleňování statutárního města Chomutova 2017 - 2020.
Identifikace nositele evaluovaného projektu	
Název	Statutární město Chomutov
IČO	00261891
Sídlo	Zborovská 4602, 430 028 Chomutov
Identifikace evaluátora	
Obchodní firma / Jméno	Asistenční centrum, a.s.
IČO	63144883
Sídlo	Sportovní 3302, 434 01 Most

V rámci evaluace projektu „Podpora sociálního začleňování obyvatel v Chomutově pro oblast sociálního bydlení, dluhové problematiky a podpory ohrožených rodin“ byl zpracován evaluační plán, dvě průběžné evaluační zprávy a nyní tato závěrečná evaluační zpráva. V souhrnu tyto evaluační zprávy vytvářejí komplex dokumentů, které zcela naplňují jeden z monitorovacích indikátorů evaluovaného projektu (80500: Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních). Předáním finální verze Závěrečné evaluační zprávy jsou rovněž evaluační aktivity projektu završeny.

Z věcného hlediska je posláním Závěrečné evaluační zprávy přinést shrnující a komplexní odpovědi na všechny evaluační otázky v základu definované v Designu evaluace. Komplexně posouzeny jsou tedy všechny otázky procesní i dopadové. Z jejich vyhodnocení pak dominantně vyplývají odpovědi na otázky související s evaluačními kritérii. Detailně je rozpracována též problematika doporučení podávaných v průběžných evaluačních zprávách a finálně definován též okruh doporučení pro budoucí činnost nositele projektu či dalších uživatelů této evaluační zprávy.

Hlavní tematickou částí této evaluační zprávy je prezentace výsledků provedených šetření. Vedle analýzy dostupné dokumentace a řízených rozhovorů / dotazníkového šetření se zástupci nositele projektu (manažerka projektu, pracovnice jednotlivých klíčových aktivit) tvoří významnou přidanou hodnotu z obsahového hlediska informace získané z přímé komunikace s podpořenými zástupci cílové skupiny (osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách).

Veškeré získané informace o projektu jsou přehledně zpracovány v jednotlivých kapitolách této zprávy a jsou zároveň podkladem pro navazující konečné odpovědi na jednotlivé evaluační otázky. Ze zde prezentovaných dat také vyplývá dále prezentovaná konečná verze grafického znázornění teorie změny. Součástí této evaluační zprávy je manažerské shrnutí, které je stručnou sumarizací celého evaluačního procesu a poskytuje uživateli klíčové informace o průběhu a výsledcích evaluovaného projektu.

2 Manažerské shrnutí: Kompletní souhrn provedené evaluace projektu

Závěrečná evaluační zpráva prezentuje komplexní vyhodnocení realizace projektu „Podpora sociálního začleňování obyvatel v Chomutově pro oblast sociálního bydlení, dluhové problematiky a podpory ohrožených rodin“. Dokument navazuje na evaluační plán a dvě průběžné evaluační zprávy. Závěry těchto dokumentů jsou zaneseny též do textu této výstupní evaluační zprávy a tvoří její informační základnu.

Při zpracování evaluace vycházel evaluátor z většího množství informačních zdrojů. V administrativní rovině byly analyzovány psané výstupy a podklady k projektu, které zahrnovaly zejména projektovou žádost, zprávy o realizaci projektu, žádosti o platbu, podkladové analýzy, zápisy ze setkání a další formální výstupy realizace projektu.

Zásadní význam pak měla komunikace s manažerkou projektu a dále pak s pracovníci jednotlivých klíčových aktivit a dotazníkovým šetřením mezi zástupci cílové skupiny (osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách).

Hlavním cílem projektu je vyhledání, aktivizace, motivace, pomoc a podpora jednotlivců a rodin nacházejících se v obtížné životní situaci, která je vylučuje z běžné společnosti nebo ohrožuje sociálním vyloučením. Projekt podpořil cílovou skupinu komplexním přístupem podpory sociálními pracovníky města a prostřednictvím dalších aktivit a činností projektu. Cílovým stavem realizovaných aktivit projektu je tedy zlepšení sociální situace cílové skupiny zejména v oblasti zadluženosti, bydlení a posílení rodičovských kompetencí, což povede k začlenění těchto osob do společnosti a na trh práce. Projekt přímo navazuje na Strategický plán sociálního začleňování statutárního města Chomutova 2017 - 2020.

Při realizaci projektu došlo k jedné podstatné změně, která spočívala v prodloužení doby realizace projektu o 4 měsíce do 31. 10. 2022 z důvodu nedostatečně realizovaných potřeb klientů i z důvodu negativního vlivu pandemie Covid-19 a vládních opatření s tím spojených. Dopady projektu byly dosaženy v plné míře, což je patrné zejména ze souhrnného postupného plnění všech monitorovacích indikátorů celého projektu. K výraznému zpomalení podpory klientům docházelo právě v době pandemie, nicméně díky možnosti prodloužení doby realizace projektu.. Evaluátorka se s realizačním týmem průběžně scházela a komunikovala dle potřeby. Na uskutečněných setkáních byly vždy řešeny všechny 4 hlavní aktivity projektu a pokrok v nich. Dále byla řešena průřezová témata, která evaluátor identifikoval jako důležitá pro uchopení celkového kontextu realizovaného projektu a jeho evaluace. Současně byla realizována řada operativních telefonických rozhovorů a e-mailů s jednotlivými členy realizačního týmu. Z každé schůzky byl vyhotoven zápis, který byl odsouhlasen oběma stranami.

Čerpání rozpočtu probíhalo kontinuálně a bez závažných obtíží (dílčí aspekty čerpání jsou popsány v dalších odpovědích na evaluační otázky). Na účet příjemce dotace byla postupně poukázána celá nárokovaná částka dotace (formou záloh a plateb za prokazatelně vynaložené náklady). V závěru projektu došlo k finančnímu vyrovnání, kdy byla nevyužitá částka vrácena zpět na účet poskytovatele dotace (standardní postup).

Realizační tým byl po objektivním posouzení výstupů projektu a zhodnocení celkového vývoje projektu složen kvalitně. Dílčím problémem bylo získání sociálních pracovníků na odborné pozice pro jednotlivé klíčové aktivity. Důvodem byl především aktuální stav na trhu práce, kdy panuje všeobecný nedostatek kvalifikované pracovní síly. S dílčími odchylkami oproti plánu na úrovni rozsahu úvazků, termínů nástupů jednotlivých pracovníků či forem pracovně právních vztahů se podařilo efektivně fungující realizační tým sestavit a důsledky těchto odchylek oproti plánu se v realitě projektu negativně neprojeví, byť v případě KA02 docházelo k časté fluktuaci.

Hmotnými výstupy projektu byly dílčí evaluační zprávy, které ve svém souhrnu naplnily v závěru projektu jednu z hodnot monitorovacího indikátoru 80500: Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních). Druhým výstupem pak byla Koncepce protidluhové politiky statutárního města Chomutova 2020 – 2024.

Zcela klíčovým faktorem směřujícím k úspěšné realizaci projektu je realizace sociální práce s klienty (obyvateli města Chomutova), která je předmětem klíčových aktivit 1 – 4. Mezi těmito aktivitami je tedy prokazatelně nejsilnější vazba. Uvedené aktivity se rovněž zcela dominantně podílejí na čerpání rozpočtu projektu. Evaluací bylo prokázáno, že sociální práce byla prováděna intenzivně a efektivně. Významným prvkem pro úspěšnou

realizaci projektu bylo díky zajištění čtyřicetíměsíčního stabilního a odpovídajícího financování sociální práce poskytování poradenství (návazně odpovídající odměňování personálu), což umožnilo koncentrovanou práci s klienty. Doprovodně vedou k úspěšné realizaci projektu též další faktory. Prokazatelně pozitivní dopad měla zlepšená komunikace mezi stakeholdery působící ve městě Chomutově.

V průběhu realizace projektu nebyly identifikovány žádné překážky závažného charakteru vyjma komplikací spojených s vládními opatřeními, díky kterým došlo ke zpomalení poskytování podpory klientům – nebylo možné se osobně potkávat, výuka ve školách probíhala pouze online, a obsazením pozic v realizačním týmu, resp. sociálních pracovníků. I přes vyhlášená výběrová řízení se nepodařilo obsadit některé pozice sociálních pracovníků, anebo docházelo k jejich fluktuaci.

Přínos realizovaného projektu na cílovou skupinu je obtížné objektivně vyčíslit. Kvantifikace je však možná např. v případě počtu rodin, které získaly nové bydlení (KA01) – 44 rodin v 33 sociálních bytech. Z nich si udrželo 32 bydlení a 6 odešlo do standartního bydlení, 12 domácností muselo odejít z důvodu porušování nájemní smlouvy (dluhy, sousedské vztahy, nespolupráce v bytě apod.). Těchto 12 domácností si přesto udrželo bydlení průměrně 17 měsíců. V KA02 došlo ke změně životní situace u cca 65 % klientů. U klientů zapojených do KA 03 celkem 2 klienti ukončili insolvenční řízení, 2 se oddlužili v rámci milostivého léta, 7 klientů hradí dluhy v rámci dohodnutého splátkového kalendáře, 50 klientů vstoupilo do insolvence, 2 klienti si úhradou dluhů udrželi bydlení a 6 klientů se po splátkách oddlužilo. Ostatní přínosy pro cílovou skupinu jsou kvalitativního a subjektivního charakteru. Přesto jsou tyto přínosy zřejmé, prokazatelné a odůvodňující realizaci celého projektu.

Účel projektu byl v plné míře naplněn. Dopady projektu na cílovou skupinu jsou dominantně subjektivního charakteru, přesto je zcela prokazatelné, že v důsledku projektu nastaly a měly významně pozitivní dopad na život členů cílové skupiny (Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách) a jejich rodin. Konkrétně se jedná zejména o:

- zlepšení školního prospěchu dětí klientů, rozvíjení potenciálu dětí,
- zlepšení chování dětí i rodičů k dětem,
- zlepšení zdravotního a psychického stavu,
- zvýšená schopnost udržet si bydlení,
- zlepšení školní docházky dětí,
- zlepšení finanční gramotnosti klientů,
- zlepšení hospodaření klientů a zvýšení jejich motivace,
- zvýšení důvěry klientů.

V administrativní rovině je užitečnost projektu patrná z dosažených hodnot u jednotlivých monitorovacích indikátorů. Užitečnost pro cílové skupiny byla ze subjektivního pohledu plně ověřena především prostřednictvím dotazníkového šetření se zástupci cílové skupiny. Všichni dotazovaní zástupci cílové skupiny deklarovali velkou užitečnost zapojení do projektu s dopady na pozitivní změny v životě jednotlivce i rodiny. Kvantitativní pohled na problematiku je patrný také z vysoké vytíženosti sociálních pracovníků, což potvrzuje zájem cílové skupiny o tyto služby i jejich pozitivní efekt na cílovou skupinu.

Hospodárnost realizace projektu je velmi vysoká, což vyplývá z nastavení rozpočtu, který z větší části tvoří mzdy, které jsou v místě a čase obvyklé (tabulkové mzdy). V projektu nebyly zadávány žádné významnější veřejné zakázky a na všechny dodávky byly zpracovány průzkumy trhu.

Udržitelnost vytvořených kapacit je plně závislá na zajištění dostatečného a stabilního financování z externích zdrojů. Financování služeb je zásadním rizikem pro jeho další poskytování v definovaném rozsahu, který odpovídá poptávce a potřebám města Chomutova.

Nositel projektu v jeho dosavadním průběhu prokázal vysokou kompetenci pro přípravu, věcnou realizaci i administrativní ukotvení záměru tohoto typu. V případě obdobného projektu v brzké budoucnosti je proto vhodné doporučit především následující:

- udržení a odpovídající motivování (finančního i nefinančního charakteru) stávajícího kvalifikovaného a zkušeného realizačního týmu,
- zajištění dalšího odborného rozvoje personálu, případné investice do materiálního vybavení nositele projektu,
- další rozvoj síťování stakeholderů,
- zajištění většího množství sociálních bytů,
- šíření dobré praxe, prezentace přínosů realizovaného projektu,
- účast v dalších dotačních projektech zaměřených nejen na samotné poskytování sociální práce (např. investiční projekty na nákup/rekonstrukci dalších sociálních bytů).

Evaluátor shrnuje, že realizovaný projekt vykazoval vysokou úroveň účinnosti, účelnosti, hospodárnosti a užitečnosti.

Současně si evaluátor dovoluje poděkovat členům realizačního týmu nositele projektu za účelnou, vstřícnou a vysoce profesionální komunikaci a přívětivý přístup při řešení potřeb evaluátora v rámci zpracování všech výstupů evaluace.

3 Shrnutí metodiky zpracování evaluace, shrnutí výsledků předchozí evaluační zprávy

3.1 Shrnutí celkové metodiky evaluace projektu

Evaluovaný projekt je realizován v rámci Operačního programu Zaměstnanost; samotná evaluace je jednou z klíčových aktivit projektu. Navrhované evaluační aktivity proto povinně vychází z „Metodiky pro evaluaci nesoutěžních projektů OP Zaměstnanost 2014 – 2020“. Výstupy evaluace budou v souladu s aktuálně platnou „Obecnou částí pravidel pro žadatele a příjemce v rámci Operačního programu Zaměstnanost“ (zejm. „Povinnosti příjemců v oblasti informování a komunikace“ a „Evaluace projektů včetně sebeevaluace“). V rámci evaluačních aktivit jsou v plném rozsahu zohledněny požadavky „Etického kodexu evaluátora vydaného Českou evaluační společností“.

Celkovým cílem evaluace je získání znalostí a důkazů o fungování projektu, získání poznatků pro řízení dalších projektů, rozhodování o realizaci navazujícího projektu i tvorba podkladů pro případnou navazující obhajobu dopadů projektu a šíření dobré praxe vyplývající z realizovaných projektových aktivit. Evaluace je tedy procesem založeným na sběru informací a jejich odborném vyhodnocení s cílem získat spolehlivé podklady pro řízení implementace a strategické rozhodování.

Evaluační design celého procesu evaluace vychází z požadavků nositele projektu, charakteru evaluovaného projektu a relevantních metodických pokynů a doporučení. Obecné základy evaluačního designu jsou pro potřeby evaluace projektu rozpracovány a precizovány v této kapitole do konkrétního postupu evaluátora při evaluaci předmětného projektu. Zároveň je zde popsán způsob syntetizace sebraných dat do podoby finálních výstupů evaluace a v kontextu též odůvodnění zvolených metod.

Z hlediska přístupu evaluátora k řešení evaluace vychází evaluační design primárně z koncepce **teorií vedené evaluace dopadů**. Jedná se tedy o přístup, který ověřuje dopad projektu systematickým zkoumáním předpokladů, na kterých je postavena intervenční logika projektu (teorie změny). Z hlediska převažujícího typu dat vychází evaluace ze vstupního logického modelu projektu, kde jsou definovány předpoklady, za jakých projekt plní stanovené cíle, tedy vede k zamýšleným dopadům (krátkodobým a dlouhodobým). Tyto předpoklady budou v evaluaci komplexně ověřovány prostřednictvím kvantitativního (měřitelné znaky) i kvalitativního (jevy obtížně postižitelné standardními statistickými metodami) výzkumu. Z pohledu přístupu evaluátora a způsobu využití dat se tedy jedná o **smíšený design evaluace**.

3.2 Popis metodologie použité pro zpracování této evaluační zprávy

Metody použité pro zpracování Závěrečné evaluační zprávy jsou popsány zejména v dokumentu Evaluační plán. Pro zachování kontextu uvádíme přehled metod sběru dat, metody zpracování dat a způsob syntézy zpracovaných dat do podoby výstupů této evaluační zprávy. Informace ohledně evaluační matice, harmonogramu, indikátorů a bližším informacím k metodám sběru dat jsou uvedeny v Evaluačním plánu.

3.2.1 Zdroje dat

Z hlediska rozsahu využitých zdrojů dat jsou klíčové zejména všechny dosavadní zprávy o realizaci projektu doplněné žádostmi o platbu. Na tato data navazovaly osobní konzultace (případně též telefonické), rozhovory či dotazníkové šetření s jednotlivými členy realizačního týmu nositele projektu (hlavní manažerkou, která je zároveň i a finanční manažerkou projektu, sociálními pracovníky, terénním pracovníkem a protidluhovým koordinátorem).

K získání pohledu působení projektu na cílovou skupinu bylo využito dotazníkové šetření. S každým klientem zapojeným od září 2019 do projektu byl sepsán krátký vstupní dotazník. Nad rámec pak byly vyplňovány dotazníky s cílovou skupinou zapojenou do KA01, kteří díky projektu získali nové bydlení, a KA03, kteří se účastnili přednášek, – viz text dále.

Také jsou zde zaneseny evidované problémy v realizaci projektu a způsob jejich řešení či eliminace rizika vzniku dalších překážek. Doprovodně byly dle potřeby využívány další zdroje dat; jednalo se především o sekundární datové zdroje dotvářející kontext dále prezentovaných výstupů evaluace (např. strategické dokumenty s vazbou na projekt, zápisy ze schůzek pracovního týmu apod.) Využity jsou přirozeně též další dokumenty a podklady

prezentované v „Evaluačním plánu a designu evaluace“ (např. žádost o dotaci, rozhodnutí o poskytnutí dotace apod.).

3.2.2 Způsob zpracování dat

Zpracování dat probíhalo formou standardních analytických metod. Základem byla metoda desk research, která z množství sebraných dat utřídí relevantní informace a interpretuje je především ve vazbě na stanovené evaluační otázky. Metoda desk research je zároveň vhodně kombinována s kvalitativní analýzou. Kvalitativní analýza využívá interpretace pohledů různých subjektů a různých podkladových materiálů na zkoumaný proces. Využita je tematická, narativní (pochopení a srozumitelnost zkoumaných dějů a jevů) a diskurzivní analýza (pochopení významu sociální reality pro zkoumané subjekty a způsob, jakým je tato realita vytvořena).

Statistická analýza je využita s ohledem na zvolené informační vstupy významně v souvislosti s vyhodnocením dotazníků od zástupců cílové skupiny klienti. Přesto i zde, ve vazbě na obtížnou statistickou porovnatelnost zjištěných dat, hrály hlavní roli metody kvalitativní analýzy.

Syntéza zpracovaných dat proběhla formou posouzení jednotlivých aspektů, vytvoření vzájemného kontextu sbíhajících se dat z různých zdrojů a jejich formulování do podoby odpovědí na konkrétní evaluační otázky. Takto byly zpracovány odpovědi na všechny definované evaluační otázky. Zachyceny jsou zde všechny dosažené efekty a výstupy, stejně jako naznačení dynamiky vývoje těchto efektů v průběhu realizace projektu.

V souvislosti se zodpovězením všech evaluačních otázek je vypracována též finální teorie změny, která zachycuje heslovitě zjištěné dopady (očekávané a neočekávané), hodnoty dosažených kvantifikovatelných ukazatelů, vazbu a její sílu mezi jednotlivými prvky teorie změny či identifikaci překážek při realizaci projektu. Rozdíl mezi vstupní (Evaluační plán) a zde zpracovanou finální teorií změny prezentuje dynamický vývoj projektu, dosažené efekty a vyhodnocení vazby mezi vstupy a výstupy.

3.2.3 Aktualizace Plánu evaluace

V průběhu realizace evaluačních aktivit došlo k dílčím úpravám Plánu evaluace z důvodu posunutí termínu ukončení doby realizace projektu. Termín pro předložení závěrečné evaluační zprávy byl posunut na 5. 10. 2022, resp. 15. 10. 2022 (konečná verze).

3.3 Shrnutí výstupů předchozích kroků evaluace

V září 2019 byl zkompletován Evaluační plán. Obsahem tohoto dokumentu bylo především finální ukotvení metodologie evaluace. Hlavními výstupy pak byla komplexně zpracovaná teorie změny v grafické i textové formě. Zde zpracovaná teorie změny je vstupní verzí pro její navazující rozpracování, aktualizaci a umožnění sledování vývoje dynamiky projektu v jeho nejdůležitějších aspektech (včetně monitorovacích indikátorů).

Další rozsáhlou částí Evaluačního plánu je komplexně rozpracovaná evaluační matice, která obsahuje přehled základních evaluačních otázek a jejich operacionalizaci do konkrétních výzkumných otázek. Na tuto operacionalizaci navazuje identifikace informačních zdrojů, způsob sběru dat z těchto zdrojů, metody analytické práce a konečně způsob provedení syntézy sebraných a zpracovaných dat do podoby finálních odpovědí na definované základní evaluační otázky a zprostředkovaně též na evaluační kritéria.

V červnu 2020 a 2021 byly zfinalizovány průběžné evaluační zprávy, jejichž posláním bylo přinést odpovědi především na evaluační kritéria a evaluační otázky související s procesní stránkou projektu. Posouzeny byly též dopadové aspekty projektu, a to v souvislosti s již nastalými dopady. Hlavní částí zpráv byla prezentace výsledků provedených šetření. Průběžně vyhodnocena byla většina procesních evaluačních otázek. V závěru zpráv byla uvedena doporučení pro další činnost realizačního týmu ve zbývajícím běhu projektu.

3.4 Evaluační matice

Příložená evaluační matice prezentuje přehled základních evaluačních otázek, jejich operacionalizaci do dílčích podotázek, sledované ukazatele (kvantifikovatelné i nekvantifikovatelné), zdroje dat plánované k využití, nástroje sběru dat a konečně též využívané analytické metody. Evaluační matice byla schválena nositelem projektu.

Evaluační otázky	Evaluační podotázky	Ukazatele	Zdroje dat	Nástroje sběru dat	Analytické metody
Otázky k obecné části evaluace					
<EO01> Jaké jsou největší problémy v rodinách a u jednotlivců v rámci projektu (všechny KA)?	<p>a. Jaké problémy pociťujete ze své pozice v rodinách a u jednotlivců ve vazbě na zástupce zapojené cílové skupiny?</p> <p>b. Co je příčinou těchto problémů?</p> <p>c. Jakým způsobem pomáhá projekt tyto problémy řešit?</p> <p>d. Jak jste doposud tyto problémy řešili?</p> <p>e. Jaké byly dopady těchto problémů před účastí projektu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikace hlavních problémů v rodinách a u jednotlivců z pohledu nositele projektu a ostatních aktérů evaluace. • Příčiny těchto problémů. • Způsob řešení problémů prostřednictvím projektu. • Způsob řešení problémů před účastí v projektu. • Dopady problémů před účastí v projektu? 	SMCV OA ISKP CS	MON HR	DR SAD KAD SYN
Otázky k realizační části evaluace					
<EO02> Jak celkově hodnotíte naplnění účelnosti projektu na základě zhodnocení jeho reálných (čistých) dosažených dopadů?	<p>a. Jak celkově hodnotíte naplnění účelnosti projektu na základě zhodnocení jeho reálných (čistých) dosažených dopadů (impact)?</p> <p>b. Jak hodnotíte naplnění účinnosti (efficiency) projektu?</p> <p>f. Kterými kroky by bylo možné poskytované služby dále zefektivnit?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Počet osob, kterým byla poskytnuta pomoc. • Identifikované negativní dopady. • Subjektivní vnímání účelnosti a účinnosti z pohledu nositele. • Subjektivní vnímání účelnosti a účinnosti z pohledu ostatních aktérů evaluace. 	SMCV OA ISKP OEO	MON HR	KAD SAD SYN
<EO03> Jak hodnotíte naplnění, úspornost/hospodárnost projektu?	<p>a. Probíhá realizace projektu při hospodárném vynakládání dotačních prostředků?</p> <p>b. Jakým způsobem by mohly být aktivity projektu poskytovány hospodárněji (větší efekt za stejné či menší finanční prostředky)?</p> <p>c. Které aktivity projektu vykazují silné vazby na dosahované dopady projektu?</p> <p>d. Které aktivity projektu vykazují slabé vazby na dosahované dopady projektu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikované nedostatky v hospodárnosti projektu. • Realizované aktivity se silnou vazbou k efektům. • Realizované aktivity se slabou vazbou k efektům. • Naplněnost kapacity jednotlivých služeb. 	SMCV OA ISKP OEO	MON HR	KAD SAD SYN
<EO04> Jak hodnotíte naplnění užitečnosti projektu (všechny KA)?	<p>a. Považujete realizovaný projekt ze svého pohledu za užitečný?</p> <p>b. V čem je pro vás projekt užitečných (které aktivity)?</p> <p>c. Které aktivity považujete za nejužitečnější pro cílovou skupinu?</p> <p>d. Jsou nabízené služby dostatečně vytiženy?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Subjektivní vnímání užitečnosti projektu z pohledu nositele, cílových skupin a ostatních aktérů evaluace. • Vytíženost kapacity jednotlivých sociálních služeb. 	SMCV ISKP OEO CS OA	MON HR DOT	KAD SAD SYN
<EO05> Jak hodnotíte naplnění udržitelnosti projektu?	<p>a. Budou aktivity projektu v plném rozsahu udržitelné i po skončení podpory z ESF?</p> <p>b. Jak bude pokračovat realizace projektu po skončení podpory z ESF?</p> <p>c. Jak jsou zajištěny další aspekty udržitelnosti pro období po konci financování z ESF (personál, prostory, vybavení apod.)?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Subjektivní vnímání udržitelnosti ze strany příjemce a ostatních aktérů evaluace. • Institucionální předpoklady pro 	SMCV ISKP OEO OA	MON HR	KAD SAD SYN

		zajištění udržitelnosti výstupů projektu.			
<EO06> Jakých zamýšlených dopadů bylo dosaženo? A jaké faktory k nim vedly (všechny KA)?	<ul style="list-style-type: none"> a. Jaké identifikujete ze své pozice dopady projektu? b. Které dopady projektu jsou z Vašeho pohledu nejdůležitější (nejintenzivnější)? c. Které dopady nebyly z Vaší pozice při přípravě projektu očekávány? d. Jaké byly hlavní faktory směřující k dosažení těchto dopadů? e. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikované dopady z pohledu příjemce, cílové skupiny a ostatních aktérů evaluace. 	SMCV CS OA ISKP MONIT	MON HR DOT	DR KAD SAD SYN
<EO07> Jaké negativní dopady nastaly? A jaké faktory k nim vedly (všechny KA)?	<ul style="list-style-type: none"> a. Jaké identifikujete negativní dopady projektu na cílovou skupinu? b. Jaké byly hlavní negativní dopady projektu? c. Jaké byly hlavní faktory (důvody) směřující k dosažení těchto negativních dopadů? 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikované dopady z pohledu příjemce, cílové skupiny a ostatních aktérů evaluace. • Důvody těchto negativních dopadů. 	SMCV CS OA ISKP MONIT	MON HR DOT	DR KAD SAD SYN
<EO08> Jakých změn dosáhla cílová skupina (všechny KA)?	<ul style="list-style-type: none"> a. Jaké pozitivní změny spatřujete u rodin zapojených do projektu? b. Jaké negativní změny spatřujete u rodin zapojených do projektu? c. Jaké jsou příčiny těchto změn? d. Mají tyto změny perspektivu trvalosti? 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozitivní změny v rodinách v důsledku projektu. • Negativní změny v rodinách v důsledku projektu. • Příčiny změn v rodinách. • Perspektiva trvalosti těchto změn. 	SMCV CS OA ISKP OEO	HR DOT MON	DR KAD
<EO09> Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?	<ul style="list-style-type: none"> a. Na jaké překážky jste při realizaci projektu narazili? b. Jaký měly tyto překážky dopad na realizaci projektu? c. Jak jste tyto překážky řešili? d. Jaké překážky očekáváte při dalším řešení projektu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikované překážky na straně nositele projektu a ostatních aktérů evaluace. • Způsob řešení těchto překážek. • Dopady identifikovaných překážek na průběh projektu. • Očekávané překážky do dalšího průběhu projektu. 	SMCV OA ISKP	HR MON	DR KAD
Otázky k návrhové části evaluace					
<EO10> Jaká jsou doporučení pro zlepšení podpory rodin a jednotlivců?	<ul style="list-style-type: none"> a. Jaká doporučení vyplývají z průběhu projektu pro zlepšení podpory rodin a jednotlivců z cílové skupiny? 	<ul style="list-style-type: none"> • Doporučení pro rodiny a jednotlivce z cílové skupiny z hlediska podpory sociálními službami. 	SMCV OA ISKP OEO	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN
Otázky využitelné pro další projekty a aktivity					
<EO11> Je možné označit některé z realizovaných aktivit za příklady dobré praxe? Jsou tyto příklady přenositelné?	<ul style="list-style-type: none"> a. Které aspekty či aktivity projektu se dle vašeho názoru v praxi osvědčily? b. Lze v návaznosti na tyto pozitivní zkušenosti identifikovat další doporučení pro budoucí projekty? c. Je z vaší pozice reálné, že by tyto příklady dobré praxe mohly být využity v jiných projektech? 	<ul style="list-style-type: none"> • Projektem ověřené příklady dobré praxe. • Další doporučení pro obdobné projekty. • Přenositelnost příkladů dobré praxe. 	SMCV OA OEO ISKP	MON HR DOT	DR KAD SYN
<EO12> Jaká jsou nejdůležitější	<ul style="list-style-type: none"> a. Jaká jsou nejdůležitější doporučení z této evaluace pro zlepšení obdobných projektů a aktivit v budoucnu? 	<ul style="list-style-type: none"> • Přehled doporučení pro další činnost nositele projektu. 	SMCV ISKP OEO	MON	SYN

doporučení z této evaluace pro lepší nastavení obdobných či navazujících projektů v budoucnu?	<p>b. Jsou tato doporučení pro příjemce implementovatelná?</p> <p>c. Byla již tato doporučení nějak implementována, probíhá příprava na implementaci?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Přehled implementovaných doporučení. 			
Doplňující specifické otázky					
<EO13> Došlo ke zlepšení situace klientů umístěných v sociálním bydlení a klientů podpořených v rámci prevence ztráty bydlení (KA01)?	<p>a. Zlepšila se osobní situace klientů (účastníků projektu) umístěných v sociálním bydlení?</p> <p>b. Zlepšila se osobní situace klientů (účastníků projektu) podpořených v rámci prevence ztráty bydlení?</p> <p>c. Jakým způsobem ke zlepšení došlo (procesní aspekt)?</p> <p>d. Jak se zlepšení projevilo (věcný aspekt)?</p> <p>e. Je toto zlepšení trvalé?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Identifikace zlepšení situace zapojených členů cílové skupiny. Způsob, kterým ke zlepšení došlo. V čem došlo ke zlepšení. Rizika pro další vývoj. 	SMCV OA CS ISKP	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN
<EO14> Došlo ke zlepšení situace v oblasti rozvoje rodičovských kompetencí (KA02)?	<p>a. Zlepšily se rodičovské kompetence zapojené části cílové skupiny?</p> <p>b. Došlo ke zlepšení školní docházky a výsledků dětí zapojených do projektu?</p> <p>c. Jak ke zlepšení došlo (procesní aspekt)?</p> <p>d. V čem ke zlepšení došlo (věcné hledisko)?</p> <p>e. Je toto zlepšení trvalé?</p> <p>f. Jaké shledáváte rizika pro další školní docházku dítěte?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Identifikace zlepšení rodičovských kompetencí. Způsob, jakým ke zlepšení došlo. V čem došlo ke zlepšení. Rizika pro další vývoj. 	SMCV OA CS ISKP	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN
<EO15> Zlepšil se vztah rodiče a dítěte (KA02)?	<p>a. Pociťujete ze své pozice, že se zlepšily vztahy mezi rodiči a dětmi v zapojené cílové skupině?</p> <p>b. Jakým způsobem se zlepšily (procesní aspekt)?</p> <p>c. Co konkrétně se zlepšilo (věcné hledisko)?</p> <p>d. Je toto zlepšení trvalé?</p> <p>e. Jaká shledáváte rizika pro vztah mezi rodičem a dítětem?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Identifikace zlepšení vztahu mezi rodiči a dětmi. Způsob, jakým ke zlepšení došlo. V čem došlo ke zlepšení. Rizika pro další vývoj. 	SMCV OA CS ISKP	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN
<EO16> Došlo ke zlepšení situace klientů zadlužených/předlužených (KA03)?	<p>a. Pociťujete ze své pozice, že se zlepšila situace zapojených klientů v oblasti zadlužení či předlužení?</p> <p>b. Jakým způsobem se zlepšily (procesní aspekt)?</p> <p>c. Co konkrétně se zlepšilo (věcné hledisko)?</p> <p>d. Je toto zlepšení trvalé?</p> <p>e. Jaká jsou rizika pro CS v souvislosti s dluhovou problematikou po ukončení účasti v projektu?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Identifikace zlepšení v dluhové oblasti Způsob, jakým ke zlepšení došlo. V čem došlo ke zlepšení. Budoucí rizika pro CS. 	SMCV OA CS ISKP	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN
<EO17> Bylo poskytnuté vzdělávání srozumitelné a využitelné v praxi (KA03)?	<p>a. Bylo pro cílovou skupinu poskytované vzdělávání srozumitelné?</p> <p>b. Bylo pro cílovou skupinu poskytované vzdělávání využitelné v praxi?</p> <p>c. Byly cílovou skupinou pociťovány nějaké nedostatky ve vztahu k poskytovanému vzdělávání?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Srozumitelnost vzdělávání. Využitelnost vzdělávání v praxi. Nedostatky vzdělávání 	SMCV CS ISKP	MON HR	DR SAD KAD SYN
<EO18> Podařilo se navázat účinnou spolupráci s relevantními aktéry? Pokud ne, co bylo	<p>a. Byla v projektu navázána účinná spolupráce s příslušnými subjekty?</p> <p>b. O které subjekty se jednalo?</p> <p>c. S kým spolupráce nevázána oproti předpokladům nebyla?</p> <p>d. Jaké byly výstupy této spolupráce?</p> <p>e. Jakým způsobem byli aktéři ke spolupráci motivováni?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Identifikace aktérů. Navázání efektivní spolupráce. Nenavázání spolupráce. Výstupy spolupráce. Způsob motivace aktérů. 	SMCV OA ISKP	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN

překážkou? Pokud ano, jak se povedlo aktéry motivovat?					
<EO19> Jak hodnotí aktivity projektu sociální terénní pracovníci, kteří byli do projektu zapojeni?	a. Jak ze své pozice hodnotíte KA01: Podpora osob v přístupu k bydlení? b. Jak ze své pozice hodnotíte KA02: Podpora ohrožených dětí a jednotlivců? c. Jak ze své pozice hodnotíte KA03: Prevence a řešení zadluženosti? d. Jak ze své pozice hodnotíte KA04: Jak ze své pozice hodnotíte KA04: Systémová opatření a inovativní metody práce s předlužeností? e. Jaké u těchto aktivit shledáváte nedostatky? f. Jaké jsou největší přínosy těchto aktivit?	<ul style="list-style-type: none"> Subjektivní hodnocení KA sociálními pracovníky. Identifikace nedostatků v KA z pohledu terénních pracovníků. Příklady dobré praxe z pohledu terénních pracovníků. 	OA ISKP	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN
<EO20> Je protidluhová koncepce srozumitelná pro (sociální pracovníky, aktéry) a byla správně implementována do praxe?	a. Je z vaší pozice protidluhová koncepce srozumitelná? b. Byla protidluhová koncepce správně implementována? c. Jaké pociťujete nedostatky této koncepce? d. Jaké spatřujete přednosti této koncepce?	<ul style="list-style-type: none"> Subjektivní srozumitelnost koncepce. Správnost implementace koncepce. Pociťované nedostatky koncepce. Příklady dobré praxe plynoucí z existence koncepce 	SMCV OA ISKP	MON HR DOT	DR SAD KAD SYN
Legenda: SMCV: Nositel projektu – Statutární město Chomutov; CS: Cílová skupina projektu (osoby ohrožené sociálním vyloučením); OA: Ostatní aktéři evaluace; ISKP: Informační systém pro monitorování dotačního projektu a další dokumentace související s projektem; DALŠÍ: Ostatní dokumenty a zdroje využité pro evaluaci; OEO: Výstupy z ostatních evaluačních otázek; KAD: Kvalitativní analýza dat; SAD: Statistická analýza dat; SYN: Syntéza, DR: Desk research; MON: Monitoring projektu (pozorování); HR: Hlubkové rozhovory; DOT: Dotazníkové šetření					

4 Analýza relevantních dokumentů a dalších podkladů (sekundární zdroje dat)

V této části evaluace byly analyzovány základní podklady a dokumenty získané od nositele projektu. Rozbor těchto dokumentů tvoří informační základnu pro následnou syntézu do podoby odpovědi na jednotlivé evaluační otázky. V následujících odstavcích jsou identifikovány analyzované datové zdroje a uvedeny hlavní závěry a poznatky, které jsou později využity zejména pro potřeby syntetizace s dalšími zjištěními na úrovni odpovědi na evaluační otázky.

Jelikož základ (zejména psané administrativní výstupy projektu) pro tuto kapitolu byl proveden již v obou průběžných zprávách a Závěrečná evaluační zpráva tyto informace při zodpovídání evaluačních otázek hojně využívá, uvádí kapitola primárně shrnující výstup dat prezentovaných již v těchto zprávách. Zde prezentovaná data nedoznala v mezidobí obvykle žádné změny a jsou nadále platná.

4.1 Podklady pro přípravu projektu, žádost o dotaci, rozhodnutí o poskytnutí dotace

Jedná se o hlavní dokumenty vymezující realizační, organizační i finanční rámec evaluovaného projektu. Jednotlivé aspekty projektu jsou interpretačně průřezově využívány v celé syntetizační části této evaluační zprávy. Přehledné shrnutí hlavních aspektů evaluovaného projektu prezentuje následující karta projektu.

Tab. č. 2: Aktualizovaná karta evaluovaného projektu

Specifikace projektu	
Název:	Podpora sociálního začleňování obyvatel v Chomutově pro oblast sociálního bydlení, dluhové problematiky a podpory ohrožených rodin
Registrační číslo:	CZ.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0007799
Prioritní osa	03.2 Sociální začleňování a boj s chudobou
Investiční priorita	03.2.60 Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnanosti
Specifický cíl	03.2.60.1 Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce
Hlavní cíl projektu:	Hlavním cílem projektu je vyhledání, aktivizace, motivace, pomoc a podpora jednotlivců a rodin nacházejících se v obtížné životní situaci, která je vylučuje z běžné společnosti nebo ohrožuje sociálním vyloučením. Projekt podpoří celkem 589 osob z cílové skupiny a to komplexním přístupem podpory sociálními pracovníky města a prostřednictvím dalších aktivit a činností projektu. Cílovým stavem realizovaných aktivit projektu je zlepšení sociální situace cílové skupiny zejména v oblasti zadluženosti, bydlení a posílení rodičovských kompetencí, což povede k začlenění těchto osob do společnosti a na trh práce. Projekt přímo navazuje na Strategický plán sociálního začleňování statutárního města Chomutova 2017 - 2020.
Termín realizace:	1. července 2019 – 31. října 2022
Webová adresa:	http://www.chomutov-projekty.eu/rp-poskytovatel/op-zdroje-2014/projekt-socialni-prace
Dílčí cíle projektu	
1. Podpora osob v přístupu k bydlení: Řešení tíživé situace obyvatel sociální prací sociálních pracovníků města zaměřenou na oblast sociálního bydlení a programy prevence ztráty bydlení pro domácnosti jednotlivců i rodin v bytové nouzi, jež jsou bez bydlení, v nevyhovujícím bydlení či v nejistém bydlení anebo ohrožené ztrátou bydlení. Sociální prací bude podpořeno 250 osob, přičemž u 50 z nich (MI 60 000) dojde ke znovu začlenění do bydlení, udržení si bydlení, zprostředkování odpovídající formy sociálního bydlení, či přijetí adekvátního bydlení jako důležité hodnoty podpory ekonomického a ekologického životního stylu.	
2. Podpora ohrožených rodin a jednotlivců: Posílení rodičovských kompetencí za účelem podpory ohrožených rodin a jednotlivců ve vazbě na spolupráci se základními školami sociální prací sociálními pracovníky města. Celkem bude podpořeno 189 osob , se kterými budou realizovány aktivity týkající se nastavení krizové spolupráce směřující k obnovení narušených funkcí rodiny, bude s nimi zpracován individuální plán, probíhat trénink praktických dovedností ve vztahu k péči o domácnost, k získávání základních dovedností ve vztahu k péči o děti, k výchově a ke vzdělání (spolupráce se základními školami), podpora a posílení pracovních návyků či seznámení s právním minimem, rodinným právem a dávkovým systémem. U 54 z nich (MI 60 000) dojde posílením rodičovských kompetencí k obnovení narušených funkcí rodiny a její stabilizaci.	
3. Zmírňování zadluženosti/předluženosti ohrožených obyvatel: Prevence, řešení a zmírňování dopadů zadluženosti/předluženosti obyvatel města komplexním přístupem podpory sociálními pracovníky města, dále pak protidluhovým koordinátorem a vznikem protidluhové platformy. V průběhu realizace projektu bude celkem podpořeno 150 klientů , kterým bude poskytnuta pomoc nejen při uplatňování jejich práv co do oprávněnosti (výše) dluhů, jednání s věřiteli, dohody postupu řešení jejich zadlužeností a také prostřednictvím možnosti účastnit se setkání protidluhové	

<p>platformy a podílet se tak na vzniku a realizaci nastavení pravidel pro odpuštění části dluhů vůči městu. U 50 osob (MI 60 000) dojde ke zmapování celkového stavu jejich zadluženosti s cílem navrhnout její aktivní řešení (dohoda s věřitelem/exekutorem, splátkový kalendář, možnosti splnění podmínek oddlužení). Do 6. měsíců od počátku projektu vznikne prostřednictvím protidluhového koordinátora Koncepce protidluhové politiky města, která nastaví/vymezí pravidla pro práci s dluhy vůči městu s cílem zlepšit řešení/zmírnit bariéry při splácení pohledávek cílové skupiny vůči městu, získání a udržení si sociálního bydlení. Součástí projektu budou rovněž preventivní a osvětové aktivity za účelem snížení rizika sociálního vyloučení z důvodu předluženosti.</p>	
Specifikace příjemce	
Název:	Statutární město Chomutov
IČO:	00261891
Adresa:	Zborovská 4602, 430 028 Chomutov
Kontaktní osoba:	Mária Šťastná
Specifikace evaluátora	
Název:	Asistenční centrum, a.s.
IČO:	63144883
Adresa:	Sportovní 3302, 434 01 Most
Kontaktní osoba:	Ing. Klára Rothe
Rozpočet projektu	
Celkové způsobilé náklady:	19.258.068,00 Kč
Financování:	85 % ESF, 10 % státní rozpočet ČR, 5 % vlastní financování nositele projektu
Lokalizace projektu	
Místo realizace:	Město Chomutov
Území dopadu:	Projektem budou podpořeny především obyvatelé lokalit s vyšším podílem sociálně vyloučených osob (sídlíště Písečná, Kamenná, Březenecká a Zahradní).
Cílová skupina	
Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách	
Realizace projektu	
Klíčová aktivita 01	Podpora osob v přístupu k bydlení
Klíčová aktivita 02	Podpora ohrožených rodin a jednotlivců
Klíčová aktivita 03	Prevence a řešení zadluženosti
Klíčová aktivita 04	Systémová opatření a inovativní metody práce s předlužeností
Klíčová aktivita 05	Evaluace projektu
Projektový tým	
Velikost projektového týmu:	10,5 úvazku, 13 pozic, 11 osob
Složení projektového týmu:	<ul style="list-style-type: none"> • Hlavní manažer projektu, nepřímé náklady (0,3 úvazek, 1 osoba). • Finanční manažer, nepřímé náklady (0,2 úvazek, 1 osoba). • Terénní pracovníci (9,5 úvazků, 10 osob): <ul style="list-style-type: none"> ○ Sociální pracovník města (oblast sociálního bydlení, 5,0 úvazků, 5 osob). ○ Sociální pracovník (oblast podpory ohrožených rodin, 3,0 úvazku, 3 osoby). ○ Sociální pracovník (oblast dluhové problematiky, 0,5 úvazku, 1 osoba). ○ Terénní pracovník (oblast dluhové problematiky, 1 úvazek 1 osoba) • Protidluhový koordinátor (0,5 úvazku, 1 osoba).
Hlavní monitorovací indikátory	
6 00 00 Celkový počet podpořených osob: 154 účastníků (podpora klienta 40 a více hodinami sociální práce)	
6 70 01 Kapacita podpořených služeb: 10 míst	
6 74 01 Nové nebo inovované sociální služby týkající se bydlení: 1 služba	
6 70 10 Využívání podpořených služeb: 435 osob (podpora klientů, kteří nesplňují podmínky nastavené operačním programem pro indikátor 6 00 00 a ti, kteří byli podpořeni sociální prací pod 40 hodin	
8 05 00 Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních): 2 dokumenty	
Přehled plánovaných veřejných zakázek	
Veřejná zakázka malého rozsahu (otevřená výzva):	
<ul style="list-style-type: none"> • Evaluace 	
Poptávkové řízení:	
<ul style="list-style-type: none"> • Tisk brožur • Výroba propagačních materiálů • Lektoři protidluhových kurzů • Hmotný majetek (nábytek) • IT vybavení 	

Součástí žádosti o dotaci byly přílohy, které definují dílčí charakteristiky projektu, případně doplňují jeho kontext. Přiložený přehled shrnuje údaje relevantní pro výstupy této evaluační zprávy:

- Dokument „Potvrzení souladu projektu se strategickým plánem sociálního začleňování“ je potvrzením od Agentury pro sociální začleňování k vazbě jednotlivých klíčových aktivit na priority, cíle a opatření strategického plánu sociálního začleňování obce.
- Dokument „Příloha č. 2 – Podrobný popis projektu“ podrobně popisuje projekt vč. jednotlivých aktivit projektu, realizačního týmu, rizik a cílových skupin.
- Dokument „Vazba projektu na SPSZ“ popisuje vazbu projektu na Strategický plán sociálního začleňování statutárního města Chomutova 2017-2020. Zejména pak na dílčí cíle č. 1 (Podpora osob v přístupu k bydlení), cíl č. 2 (Podpora ohrožených rodin a jednotlivců) a cíl č. 3 (Zmírňování zadluženosti/předluženosti ohrožených obyvatel) a jejich opatření.

4.2 Vzdělávání členů realizačního týmu

V žádosti o dotaci bylo uvedeno, že pro každého sociálního pracovníka zapojeného do KA01, KA02 a KA03 bude uspořádáno 12 hodin supervizí a 24 hodin akreditovaného vzdělávání ročně. Sociální pracovníci se v době vládních restrikcí souvisejících s COVID-19 účastnili online webinářů, aby počty hodin splnily. Příjemce projektu měl naplánováno realizovat 12 hodin supervizí ročně, avšak z důvodu koronaviru některé akce musel pozastavit. Nicméně byla snaha vždy splnit alespoň polovinu stanovených hodin.

4.3 Analýza zpráv o realizaci projektu

Ke dni finalizace této zprávy bylo nositelem projektu zpracováno, odevzdáno a následně poskytovatelem dotace schváleno šest zpráv o realizaci. Obsahem těchto zpráv je z pohledu evaluace především podrobný popis uskutečněných aktivit, prezentace celkového vývoje projektu a uvedení postupného naplňování jednotlivých monitorovacích indikátorů.

Jedná se např. o následující informace:

- nástup nových pracovníků a jejich zapracování/ ukončení smluv pracovníků, informace k jednotlivým sociálním bytům – jejich počet, stav před nastěhováním,
- počet žádostí o sociální bydlení,
- druhy poskytnutého poradenství/podpory v rámci jednotlivých klíčových aktivit – např. téma zajištění chodu domácnosti, hospodaření s finančními prostředky, omluvené/neomluvené absence žáků na školách, výchovné problémy vč. agresivity a šikany, nekomunikace se školou, neplnění školních povinností, možnosti doučování, potravinová pomoc, poradenství ohledně dávek, sociálně aktivizační služba
- výčet akreditovaného vzdělávání a supervizí, kterých se sociální pracovníci účastnili,
- popis přípravy vzdělávacích kurzů pro klienty a jejich propagace prostřednictvím letáčků na magistrátu, na přednáškách, setkáních platformy, v personálních agenturách a bankách,
- popis přípravy zpracování Koncepce protidluhové politiky statutárního města Chomutova 2020-2024,
- popis spolupráce s dalšími subjekty – např. OSPOD, Redstabil (ubytovna), Probační a mediační služba, S-Profess, a.s., bankovní instituce – ČSOB, KB, Raiffeisenbank, dluhové poradny – Oblastní charita Most, Sociální služby Chomutov, Člověk v tísni, Úřad práce České republiky – pracoviště Chomutov, PULS investment (předání informací o projektu jejich zaměstnancům)
- komplikace způsobené vládními nařízeními z důvodu pandemie COVID-19 – např. uzavření škol, nemožnost se setkávat, home office sociálních pracovníků a jejich rozdělení na dva týmy, aby se moc nepotkávaly atp.

Podrobný popis aktivit je uveden v příloze tohoto dokumentu.

Dosahování indikátorů je uvedeno v tabulce níže.

Tabulka 1: Vývoj naplňování monitorovacích indikátorů

	31.12.2019	30.06.2020	31.12.2020	30.06.2021	31.12.2021	31.05.2022
60000 - Celkový počet účastníků	0	0	0	0	0	0
67001 - Kapacita podpořených služeb	4	7	8	8	9	8
67401 - Nové nebo inovované sociální služby týkající se bydlení	1	1	1	1	1	1
67010 - Využívání podpořených služeb	109	161	256	407	441	533
80500 - Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	0	1	0	0	0	0

Indikátor 60000 kvantifikuje počet klientů, kteří v rámci projektu získali podporu nad 40 hodin. Tento indikátor bude vyplněn až v závěru projektu.

Indikátor 67001 představuje počet sociálních/terénních pracovníků, které na projektu pracují. Výše tohoto indikátoru se mění v závislosti na nabírání nových pracovníků, potažmo i jejich výpověďmi.

Indikátor 67401 značí pozici sociální pracovníce, která poskytuje služby v oblasti sociálního bydlení. Přijímá žádosti o sociální byty a vede jejich databázi, provádí šetření v rodinách a na základě anonymních kazuistik doporučuje hodnotící komisi klienty do sociálních bytů. Klientům je poskytována intenzivní podpora pro zvládnutí přechodu do sociálního bytu a jsou posilovány jejich kompetence pro zvládnutí udržení si bydlení (individuální plánování, včasné úhrady nájmu, dávkové systémy, sbírky na vybavení bytu, potravinová pomoc, motivace klienta). Součástí služby je v rámci prevence ztráty bydlení poskytována pomoc klientům s jeho udržením, jednání s pronajímateli a úřady. Pro dobu před možným zabydlením jsou klienti informováni o kapacitě ostatních zařízení - noclehárna, azylový dům, ubytovny. Části klientům je poskytována pomoc s vyhledáním vhodnějšího bydlení. Tato pozice je obsazena konstantně od 1. 7. 2019.

Indikátor 67010 je počet klientů, kteří získali v rámci projektu podporu do 40 hodin.

Indikátor 80500 představuje Koncepti protidluhové politiky statutárního města Chomutova 2020-2024 a soubor evaluačních zpráv. Koncepte byla vykázána v druhé ZoR, ale následně došlo k úpravě, jelikož bylo domluveno, že výstupy budou prezentovány až v závěrečné ZoR.

4.4 Analýza žádostí o platbu

Od počátku realizovaného projektu do termínu pro odevzdání této závěrečné evaluační zprávy bylo vypracováno a předáno celkem šest žádostí o platbu. Formou zálohové platby byla v úvodu realizace projektu na projektový účet převedena částka dotace ve výši 5.488.549,38 Kč. Dále byly v rámci dalších žádostí o platbu vykazovány vynaložené náklady, které byly návazně propláceny. Detaily uvádí přiložená tabulka.

Tab. č. 3: Přehled vyplacených částek dotace na projektový účet (k 30. červnu 2022)				
Číslo a datum ŽoP	Vyplacená částka dotace (MPSV)	Vlastní podíl příjemce (PK)	Částka na krytí výdajů	Poznámka
ŽoP01, 30. 6. 2019	5 488 549,38	288 871,03	5 777 420,41	Zálohová platba
ŽoP02, 31. 12. 2019	706 365,55	37 177,15	743 542,70	
ŽoP03, 30. 6. 2020	1 731 467,74	91 129,89	1 822 597,63	
ŽoP04, 31. 12. 2020	2 147 209,66	113 011,05	2 260 220,71	
ŽoP05, 30. 6. 2021	2 285 079,66	120 267,36	2 405 347,02	

ŽoP06, 31. 12. 2021	2 493 389,44	131 231,04	2 624 620,48	
ŽoP07, 30. 6. 2022	0,00	0,00	0,00	
Celkem vyplaceno	14 852 061,43	781 687,52	15 633 748,95	

4.5 Podstatné a nepodstatné změny

V průběhu projektu bylo podáno 5 žádostí o změnu, přičemž pouze jedna z nich byla změnou podstatnou zakládající dodatek, resp. jednalo se o změnu právního aktu. Níže jsou uvedeny bližší podrobnosti k jednotlivým změnám.

Žádost o změnu č. 1 – nepodstatná změna:

Změna kontaktní osoby na paní Máriu Šťastnou.

Žádost o změnu č. 2 – nepodstatná změna:

Úprava pracovní pozice pro klíčovou aktivitu č. 3 – namísto sociálního pracovníka bylo pracovní místo obsazeno terénním pracovníkem se zkušenostmi v dluhové problematice z důvodu nezájmu sociálních pracovníků o danou pozici na výběrových řízeních a jejich obecnému nedostatku.

Žádost o změnu č. 3 – nepodstatná změna:

Změny v rozpočtu – navýšení mzdových nákladů pracovnice Ing. Winklerové.

Žádost o změnu č. 4 – nepodstatná změna:

Přesun financí v rozpočtu – z důvodu nákupu notebooků pro členy realizačního týmu, aby mohli pracovat i na home office v době karanténních opatření.

Žádost o změnu č. 5 – podstatná změna:

Prodloužení doby realizace o 4 měsíce do 31. 10. 2022 z důvodu nedostatečně realizovaných potřeb klientů i z důvodu negativního vlivu pandemie Covid-19 a vládních opatření s tím spojených.

4.6 Evidované problémy

Níže jsou uvedeny evidované problémy v průběhu realizace celého projektu.

I přes několikrát výběrové řízení na sociálního pracovníka se několikrát nepodařilo obsadit všechny kapacity pro realizaci všech aktivit. Na nedostatek odborných pracovníků nenarážel během realizace jen příjemce dotace, ale i neziskové organizace a další zainteresovaní aktéři. Vzhledem k aktuálnímu vývoji na trhu práce a nízké míře nezaměstnanosti bylo velmi obtížné obsadit tyto pozice kvalifikovanými pracovníky. Často komplikovalo situaci několik souběžných výběrových řízení na sociálního pracovníka v rámci obce i neziskového sektoru. Vzhledem k počtu bytů postupně připravených k zabydlení a díky vysokému nasazení pracovníků bylo možné i při tomto podstavu zajistit sociální práci s klienty, provádět prevenci ztráty bydlení, zabydlovat rodiny nastavovat spolupráci s místními aktéry, vytvořit podmínky pro spolupráci se školami NNO a dalšími aktéry a účastnit se vzdělávacích aktivit.

Od 16. 3. 2020 na základě nařízení vlády a z důvodu karantény kvůli pandemii COVID-19 byla do 30. 4. 2020 pozastavena činnost v terénu a došlo k rozdělení zaměstnanců do dvou skupin, které se v práci střídaly, aby se předešlo možnému šíření nákazy. Dále pak od 14. 10. 2020 na základě nařízení vlády a z důvodu karantény – COVID-19 opětovně došlo k uzavření školských zařízení a byly omezeny provozní hodiny magistrátu pro veřejnost na 10 hod. týdně a zároveň zaměstnanci měli odpracovat týdně 16 hod. a 3 dny jsou na překážkách. Nouzový stav trval do 31. 12. 2020. Tři sociální pracovnice nastoupily na OČR s dětmi, které navštěvují první stupeň na ZŠ a 1 sociální pracovnice do karantény z důvodu COVID-19 v rodině. Došlo původně ke zrušení a následně k omezení plánovaných protidluhových kurzů, zrušení a následně rozdělení supervízí na 2 skupiny a byl omezen

kontakt s rodinami z důvodu nemocnosti, nedostupnosti a strachu (klienti bez mobilních telefonů, změny adres a neoznačených zvonků v uzavřených domech).

Účinná pomoc klientům byla řešena převážně telefonickou formou a v nejnnutnějších případech s přímo s pracovníci na MMCH. Vzdělávací aktivity byly nejprve přesunuty na pozdější období a následně byly zrušeny stejně jako týmové supervize. Nasazení sociálních pracovníků i přes veškeré překážky zajistilo klientům potřebnou pomoc.

4.7 Zápisy ze schůzek realizačního týmu

Realizační tým projektu se scházel zpravidla 1x měsíčně a z každého setkání byl hlavní manažerkou projektu sepsán zápis. Některá setkání byla řešena online formou z důvodu probíhající pandemie COVID-19. Na setkáních byly řešeny provozní záležitosti, členové týmu se navzájem informovali o pokroku ve svých aktivitách, výběrových řízeních na nové pracovníky či prodloužení realizace projektu.

V rámci KA01 byl řešen např. výběr nájemníků do sociálních bytů, stížnosti na nájemníky, dluhy na nájemném, ukončení nájemného, termíny a následné výstupy zasedání hodnotící komise (složení komise vyplývá z Koncepce sociálního bydlení města Chomutova), která rozhoduje o přidělení bytů. Byly řešeny aktuální počty klientů, plánované vykoupení bytů apod. V KA02 bylo např. informováno o zájmu škol o zřízení kanceláří, kde budou sociální pracovníci s klienty konzultovat problematiku týkající se docházky, výchovných problémů apod., návrh nastavení spolupráce s OSPOD, omezení činnosti z důvodu uzavření škol v době pandemie COVID-19. Pracovnice v KA03 informovaly zejména o pořádaných kurzech/přednáškách a počtech účastníků, nastavení spolupráce s bankami a pracovními agenturami, Milostivém létu či propagační akci (letáčky o pomoci s dluhy). Protidluhová specialista v KA04 informovala o vývoji tvorby Protidluhové koncepce, setkáních expertní skupiny, která se podílí na tvorbě Protidluhové koncepce, a platformy, jednání s ÚP ČR či navázání spolupráce s různými subjekty (např. DAR Corporation s.r.o., Puls atp.)

5 Sběr a analýza dat získaných od aktérů evaluace

Hlavními zdroji dat na úrovni aktérů evaluace jsou pro potřeby této zprávy výstupy z komunikace s nositelem projektu, resp. se členy realizačního týmu, a cílovou skupinou projektu, resp. klienty. V této kapitole jsou uvedena veškerá zjištění evaluátora, která jsou později syntetizována do odpovědí na konkrétní evaluační otázky.

5.1 Řízený rozhovor s manažerkou projektu

Řízený rozhovor s paní Máriou Šťastnou, která je hlavní manažerkou a současně i finanční manažerkou projektu, proběhl dne 6. 9. 2022. Níže jsou uvedeny hlavní závěry z tohoto rozhovoru:

- Realizované aktivity byly plněny v průběhu realizace projektu a vedly k dosažení vytyčených cílů. Projekt bohužel nebyl plně obsazen od jeho počátku. Pokud by se podařilo obsadit všechny pozice sociálních pracovníků, mohlo být poskytnuto poradenství dříve, informace klientům předány rychleji, či proběhnout více šetření před zabydlením apod. V některých případech by se urychlil proces řešení dluhů, zefektivnila prevence ztráty bydlení a klienti v podpoře by získali informace nebo podporu rychleji. Avšak vždy aktuálně zapojení pracovníci pokaždé díky svému nasazení nápor klientů zvládli a i v nižším počtu pracovníků se jim podařilo dosáhnout dobrých výsledků.
- Výsledků a cílů projektu by nemohlo být dosaženo při nižších vstupech (tj. nižším rozpočtu menšího počtu osob v týmu apod.). Nižší vstupy by ovlivnily zejména čas věnovaný klientům. Výstupy projektu jsou v zásadě nejvíce ovlivněny cílovou skupinou, jejími potřebami, ale i ochotou spolupracovat, popřípadě chutí řešit problémy což jsou významné proměnné, které výstupy ovlivňují.
- Aktivity projektu byly poskytovány hospodárně. Mzdy odpovídaly mzdám v čase a místě obvyklým (odpovídaly tzv. tabulkovým mzdám pro danou pozici) a před nákupy byl vždy zpracován průzkum trhu.
- Všechny aktivity vykazovaly silnou vazbu na dosahované dopady projektu. Aktivita č. 1 klientům napomohla se začleněním do bydlení a velká část je i schopna si bydlení udržet a zlepšuje se i jejich ekonomická situace. Díky aktivitě č. 2 (podpora rodin) se zlepšila informovanost, kompetence rodin a spolupráce se školou. Aktivita č. 3 napomohla zvýšit informovanost klientů v oblasti dluhů, klienti prošli oddlužením, mapoval se stav zadlužení, je navázána dobrá spolupráce s dluhovými poradnami a jsou zastavovány exekuce pro nemajetnost či neoprávněnost, dochází k oddlužení v rámci milostivého léta. Díky aktivitě č. 4 je nastavena spolupráce s aktéry a vytvořena protidluhová koncepce. A aktivita č. 5 (evaluace) poskytuje zpětnou vazbu o efektivitě a kvalitě projektu.
- Realizovaný projekt je shledáván jako užitečný. Díky pečlivému rozpracování projektu jsou všechny aktivity důležité a docházelo k jejich vzájemnému propojování. Klient obvykle nemá problémy pouze v jedné oblasti, ale pokud si se sociálním pracovníkem vytvoří vztah založený na vzájemné důvěře, je možné postupně začít řešit problémy do výrazně větší hloubky, než bylo původně klientem požadováno. Nově vytvořená Koncepce protidluhové politiky města vychází z nabitých zkušeností během realizace projektu a vytváří se ucelená síť pomoci. Aktivity projektu vedly ke zmírňování dopadů sociálního vyloučení ohrožených rodin či jednotlivců ve městě Chomutově.
- Díky projektu došlo ke zlepšení celkové sociální a ekonomické situace rodin v sociálních bytech, udržení se v bydlení, obnovení narušených funkcí rodin, pomoci v oblasti zajištění doučování a osvětě v oblasti vzdělávání, zlepšení klientů v oblasti nakládání s finančními prostředky, uvědomění si odpovědnosti za své dluhy, zaměstnanosti klientů atp. Veřejnost je informovaná a spolupracující organizace zajišťují dostatečnou podporu klientům. Nejintenzivněji se mění situace rodin, kterým se podařilo vstoupit do sociálního bydlení, kde je jim poskytována maximální podpora v udržení bydlení, ale zároveň jsou řešeny rodičovské kompetence a dluhy, nebo finanční gramotnost. Spolupráce s rodiči v oblasti plnění distanční výuky a zlepšování vztahů se školou má dopad na vzdělávání dětí i vztahů v rodině. Uvědomění si odpovědnosti za dluhy a potřebu jejich řešení. Vzdělávání se v oblasti finanční gramotnosti. Faktorem bylo, že město zajistilo sociální byty a odborný podpůrný tým, který se dále vzdělával v dané problematice a další spolupracující subjekty v rámci komunitního plánu či v rámci dluhové platformy. Díky vzájemné spolupráci bylo možné efektivní dosažení těchto dopadů.

- Služby byly po celou dobu realizace projektu vytížené. Evidováno bylo 767 klientů a z toho 138 s intenzivní podporou.
- Negativní dopad na práci s klienty měla pandemie Covid-19 a s tím spojené nucené omezení kontaktu s klienty z důvodu vládních protiepidemických opatření, řešení problematiky probíhalo zpravidla telefonicky, ale u části klientů to nebylo vůbec možné a pomoc tak byla poskytnuta se zpožděním. I kapacita úřadu byla omezena počtem osob na odděleních a možným počtem vstupujících klientů do objektu magistrátu. Obrovské obavy populace z nákazy, dlouhodobé zhoršování kvality života či stres s dopadem na imunitu, to vše se projevilo zvýšenou nemocností jak klientů, tak zaměstnanců magistrátu. Také válka na Ukrajině a energetická krize, které se významně dotkly velké části populace, mají významný vliv. Může docházet ke zhoršení finanční situace rodin či jednotlivců, kterým v důsledku této krize významně vzrostou náklady na energie.
- Taktéž překážky v realizaci byly opět ovlivněny vládními opatřeními, setkávání týmu, který byl rozdělen na 2 skupiny a komunikovalo se po telefonu a e-mailu. Uzavření škol a nástup části týmu na OČR a překážky, omezení počtu osob na úřadě. Tým se snažil co nejvíce vycházet potřebám klientů. Dále dodržování zvýšených hygienických opatření a kontaktování klientů telefonicky, zrušení přednášek bylo nahrazeno individuálními přednáškami. Uzavření ubytoven – minimalizace kontaktů s klienty bez telefonu. Realizace projektu byla sice zpomalena a počty nových klientů byly menší, ale intenzivní činností sociálních pracovníků nedošlo ke snížení kvality poskytovaných služeb. V případě řešení finančních problémů klienta je pro něho často překážkou krátkodobé snížení finančních zdrojů při vstoupení do insolvence. Jedná se o velkou bariéru a jeden z důvodů, proč někteří klienti oddlužení nezahájí.
- Udržitelnost aktivit bude záviset na rozhodnutí vedení města a jeho finančních možnostech. Aktuálně se však připravuje navazující projekt, který by, pokud bude schválen, byl spuštěn od 1. 11. 2022.

5.2 Dotazníkové šetření mezi členy realizačního týmu

V průběhu projektu bylo, z důvodu koronavirové krize, přistoupeno k elektronickému zaslání a vyplnění dotazníků od ostatních členů realizačního týmu. V tomto trendu bylo nakonec pokračováno a v srpnu 2022 byl členům týmu opět zaslán dotazník s žádostí o vyplnění. Otázky byly zaměřeny na témata související s evaluačními otázkami relevantními pro období zpracování této průběžné evaluační zprávy.

Níže jsou uvedeny hlavní závěry z tohoto šetření:

- Realizovaný projekt je považován za užitečný všemi odbornými pracovníky jednotlivých KA, jednotlivé aktivity plnily svůj účel a současně se i doplňovaly. V případě KA01 se někteří klienti zhostili své šance a v sociálním bytě se snaží zůstat, tj. snaží se platit včas nájem, nevyvolávají konflikty se sousedy apod. Klienti se díky novému bydlení cítí jistější, mají nižší náklady na bydlení a u některých došlo i ke zlepšení psychického stavu (jsou psychicky vyrovnanější, došlo ke zvýšení sebedůvěry), čímž mají větší šanci při hledání zaměstnání (než, když uvedou, že jsou na ubytovně, v azylovém domě, na ulici), cítí se lépe, protože více zapadají do společnosti. Výhodou je, že tento byt může získat i člověk, který má neuhrazené závazky u města (poplatky za odpad, psy apod.). Sociální pracovnice KA02 evidovaly zlepšení komunikace a celkového vztahu mezi rodiči a školou nebo dětmi v rodinách zejména díky výborně nastavené spolupráci se školami. Setkání sociální pracovnice s podpůrným týmem ve škole probíhala 1x v týdnu a byla plně dostačující. Umožnila sociálním pracovnícím rychle reagovat na požadavky školy (školní docházka, neomluvné absence apod.). Problémy mohly být řešeny rychleji, což některé rodiče vedlo k větší rodičovské odpovědnosti. Pokud pravidelně dítě dochází do školy, tak je jeho školní prospěch lepší, než když chodí za školu. Látku a učivo mu doma nemá kdo vysvětlit a ani mu nikdo nepomůže s vypracováním domácích úkolů. To podpořila i spolupráce se sociálními pracovníci OSPOD, které mohly také reagovat na vzniklé skutečnosti. Mnoha dětem a rodičům projekt pomohl, a to nejenom v období distanční výuky. Projekt oceňují také školy, na kterých je realizován. Školy vidí, že se město snaží je podpořit a pomoci jim s problémovými žáky. Pedagogičtí pracovníci na škole několikrát poděkovali za práci a podporu sociálních pracovníků. V případě KA03 a KA04 byla zpracována koncepce

protidluhové politiky statutárního města Chomutova 2020 – 2024. V rámci dluhového poradenství byla poskytnuta pomoc 202 klientům, z toho 143 opakovaně a 57 dlouhodobě. Pro 50 klientů byl zprostředkovan návrh na oddlužení. Obecně pak došlo ke zlepšení informovanosti obyvatel o možnosti řešení předlužení či zadlužení. Klientům bylo ukázána možnost řešení situace, což jim pomohlo např. od stresu z návštěvy exekutora apod. Uskutečněných přednášek (18 společných, 25 individuálních) se zúčastnilo 111 osob ze 150 plánovaných. A bylo uskutečněno 9 setkání v rámci platformy.

- Díky projektu došlo k vytvoření Koncepce protidluhové politiky statutárního města Chomutova 2020 – 2024, která kopíruje nastavení cílů projektu a uvádí základní kroky vedoucí k plnění koncepce protidluhové politiky městě. Nastihuje možnosti činností a vysvětluje postupy plnění jednotlivých cílů a opatření. Zpřístupnění koncepce na webu města pomáhá dalším subjektům nacházet cesty, jak zvýšit finanční gramotnost obyvatel města a zároveň účinně propojit aktéry na území města s přesahem do ostatních regionů. Koncepce zahrnuje analýzu sociálních problémů města a návrhy řešení formou stanovených cílů a opatření. Do plnění cílů plánu jsou zapojeny příslušné odbory magistrátu, příspěvkové organizace města, neziskové organizace, personální agentury, zaměstnavatelé a další aktéři i ze strany veřejnosti. Koncepce zohledňuje provedené analýzy a šetření především vyhodnocuje účinnost nastavených opatření a implementuje ověřené nástroje a opatření s důrazem na zlepšení životních podmínek v dlouhodobém horizontu. Smyslem dokumentu bylo posílit koordinaci aktivit všech zúčastněných organizací a institucí na území města Chomutova k tomu, aby bylo dosaženo komplexního a provázaného řešení vytyčených cílů.
- Služby byly po celou dobu realizace projektu vytiženy a v případě KA 01 by bylo potřeba vyššího počtu sociálních bytů, které by bylo možné klientům nabídnout. K srpnu 2022 město evidovalo 325 aktivních žádostí o sociální byt, ale disponovalo pouze 33 byty. Tyto byty mají na starosti 3 sociální pracovníce. Adekvátní by však bylo 8 – 10 bytů na jednu sociální pracovníci. V případě KA02 by naopak bylo potřeba více sociálních pracovníků a jejich nižší fluktuace, kterou však nelze ovlivnit. Dokonce jedna ze škol neměla po určitou dobu sociálního pracovníka k dispozici. V rámci zastupitelnosti byly požadavky této školy zpracovány, ale tato samostatná pracovníce v týmu přesto chyběla.
- Pozitivním dopadem je např. u KA01 začlenění klientů do společnosti a jejich snaha v bytech žít bez dalších dluhů a obecné zlepšení jejich finanční situace. V případě KA02 je patrné zlepšení komunikace mezi školou a rodiči, zlepšení rodičovských kompetencí spojených se školní docházkou a získání základních dovedností k výchově a ke vzdělávání jejich dětí. Pracovníci KA03 zmiňují např. zvýšení finanční gramotnosti klientů, zlepšení jejich psychickému stavu apod.
- Dle sociálních pracovníků KA02 se vztahy rodičů a dětí nijak výrazně nezměnily, ale motivací rodičů a dětí bylo dosaženo toho, že se někteří rodiče dívají na problémy svých dětí reálněji a opačně, že si některé děti uvědomily povinnosti svých rodičů a jejich odpovědnost při výchově. Mohlo dojít k tomu, že se působením sociálních pracovníků obě strany lépe pochopily, což může vztahy rodičů a dětí vylepšit. V době distanční výuky se často na dětech projevilo to, jakou mají slabou domácí přípravu a podporu rodičů při vzdělání. V některých případech se tato podpora rodičů zvýšila, a tím pádem se vztah rodiče a dítěte vylepšil. Přesto je i nadále pro velký počet rodičů pohodlnější být benevolentní k výchově a vzdělání dětí. Což je shledáváno jako velké riziko pro budoucnost dětí. Pokud se v rodině zlepšilo to, že dítě i rodič vidí důležitost a význam vzdělání, je třeba tento zájem stále podporovat a zdůrazňovat.
- Za KA02 se zcela určitě osvědčila aktivita - sociální pracovníci pro jednotlivé školy – každá škola má svého sociálního pracovníka, se kterým spolupracuje. Tento pracovník osobně zná rodiče dětí, u kterých škola požádá o spolupráci. Sociální pracovník je na rodinu navázán, má přehled o tom, co se v rodině v současné době děje a řeší, spolupracuje s OSPOD, orientuje se v dávkovém systému, umí odhadnout možnosti rodiny apod., což velmi ovlivní práci sociálního pracovníka v rodině a motivaci rodičů ke změně současné situace. S rodiči je hovořeno ve věci následků, které nese jejich neplnění povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti. Řada z nich slyší na to, že v případě neomluvené absence budou mít sníženy sociální dávky. Je to pro některé velká hrozba. Paradoxně je toto pro ně mnohem větším zlem než skutečnost, že dítě ve škole neprospívá nebo má jiné problémy apod.
- Správná motivace rodičů a dětí vede určitě ke zlepšení školní docházky a ke snaze o zlepšení školního prospěchu. Při opakovaných žádostech školy v případě, že rodiče se školou nespolupracují, může sociální

pracovnice projektu požádat o součinnost sociální pracovníci z OSPOD, která rodiče poučí ve smyslu povinností vyplývajících z rodičovské odpovědnosti. Přestože se někdy stane, že rodič nebo zástupce dítěte vnímá komunikaci se sociálním pracovníkem z podnětu školy negativně, ve většině případů poté rodiče ocení pomoc sociálního pracovního a vyhledají ho za účelem další pomoci rodině – nedostatek potravin, pomoc při komunikaci s úřady, poskytnutí poradenství, pomoc při sepsání návrhu k soudu apod.

- Pozitivní změnou také v případě KA02 je, že rodiče začínají se školou více spolupracovat a komunikovat. Problémy dítěte neřeší pouze vzkazem v notýsku pro učitele. Také některé rodiny začínají spolupracovat s neziskovými organizacemi, které jim mohou být nápomocny – realizují doučování, pomáhají při přípravě do školy, poskytují potravinovou pomoc, doprovody, poradenství při hledání jiného bydlení apod. Část rodičů jsou za tuto možnost rádi a této pomoci využijí, jsou za ni vděční.
- Za velký bonus pro účastníky projektu lze říci, že je jim na jednom místě poskytováno sociální poradenství odborníky ve více oblastech – rodina, škola, zadluženost a finanční gramotnost, bydlení, sociální dávky. Aby perspektiva trvalosti byla vyšší, musí se s rodinou stále pracovat. Klienti mají tendence sklouznout k nejjednoduššímu a nejpohodlnějšímu řešení, což nebývá vždy optimální a ve prospěch dítěte či rodiny. Často je pro ně pohodlnější nad problémem jen mávnout rukou a neřešit jej. Práci sociálních pracovníků v projektu bylo klienty aktivizovat a pomáhat tak tomu, že se neprohluje jejich nízká životní úroveň. I z tohoto důvodu by bylo vhodné ponechat aktivity projektu i po jeho skončení.
- Díky projektu bylo možné v rámci KA1 poskytnout celistvý přístup – spolupráce s OTSP, OSPOD, ÚP ČR, MěPol, neziskovými organizacemi apod. Vzájemné propojení vedlo ke zlepšení sociální situace klienta.
- V rámci projektu došlo také k navázání nových spoluprací (propojování organizace na území města do sítě služeb):
 - Úřad práce České republiky, kontaktní pracoviště Chomutov – Oddělení poradenství a dalšího vzdělávání; spolupráce v oblasti finanční gramotnosti a účast jejich klientů na přednáškách, spolupráce byla posvěcena MPSV a Generálním ředitelstvím ÚP ČR, podmínkou však bylo vymezení působnosti,
 - ředitelka Chomutovské bytové je členkou expertní skupiny – podílela se na tvorbě cílů a opatření koncepce protidluhové politiky města, dále působí v hodnotící komisi pro výběr žadatelů do sociálního bydlení,
 - s Asociací pracovní rehabilitace, spolkem Masopust v oblasti zaměstnání, terapeutických dílen pro naše klienty, zprostředkování styku s dítětem,
 - se třemi personálními agenturami – Randstad, Adecco, Hofmann Personal – zaměstnávání našich klientů, podpora klientů (z Chomutova) při oddlužení, vzdělávání,
 - s Policií ČR, monitorování situace v místech se sociálními byty, platforma,
 - s poskytovateli sociálních služeb z Chomutova – vzdělávání a oddlužení klientů, zajištění bydlení,
 - s bankovními společnostmi MONETA Money Bank, Česká spořitelna a.s., Raiffeisenbank a.s.,
 - se zaměstnavateli např. S-Profess, a.s.; PULS Investiční, s.r.o.,
 - se základními školami – pomoc v oblasti kontaktování rodičů, řešení docházky a výchovných problémů dětí a zlepšení komunikace rodičů se školou,
 - OSPOD v rámci aktivit KA02,
 - Agentura pro sociální začleňování – předávání informací o postupu realizace projektu,
 - Oblastní charita Most (pobočka Chomutov) – zajištění potravinové pomoci klientům, oslovení klientů na protidluhové přednášky,
 - Sociální centrum Kamínek v rámci aktivit KA02,
 - Realitní makléř – zapojen do platformy, osvěta,
 - Pedagogicko-psychologická poradna v Chomutově,
 - Středisko výchovné péče Dyáda,
 - OHK Most a Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje – poskytnutí pomoci s oddlužením klientů,

- Sociální služby Chomutov – zajištění prostor k realizaci přednášek pro klienty, azylový dům informuje klienty o termínech přednášek, zajištění lektorů protidluhových přednášek.
- Mezi přínosy projektu lze také zařadit posilování spolupráce odborů Magistrátu města Chomutova (odbor ekonomiky, odbor sociálních věcí, odbor dopravních a správních činností, odbor majetku města) a ostatních stakeholderů z města a okolí.
- Za negativní faktor lze uvést to, že není vyřešen přestup ze sociálního bytu do klasického bytu. Probíhá ale individuální vyjednávání s Chomutovskou bytovou, a.s. u konkrétních klientů.
- Za jednu z největších překážek při práci s rodiči zapojenými do projektu vidí sociální pracovníce to, že jsou mnozí rodiče zvyklí na nízkou životní úroveň a neumožní svým dětem lepší budoucnost. Sami se spokojí s tím, že nemají vzdělání, jsou bez práce a zrovna v danou chvíli mají vyřešeno bydlení. Tito rodiče nepodporují svoje děti v pravidelné školní docházce, jejich děti nejsou motivovány k tomu, aby dosáhly ve škole pěkných výsledků a mohly poté dále pokračovat ve studiu. Rodiče si zvykli na svůj nízký sociální status a děti vedou ke stejnému způsobu života. Tyto rodiče je proto potřeba přesvědčit, aby svým dětem přáli něco lepšího. Motivovat je. Tito rodiče nejsou zvyklí se svými dětmi cokoli dělat, podporovat a rozvíjet jejich aktivity. Školní výsledky dětí je nezajímají, školu vnímají jako negativní povinnost. Pedagogy, kteří učí jejich děti, neberou jako osobnosti, učitelé u nich nemají autoritu.
- Důležité je navázání důvěry s klienty, kteří jsou poté ochotnější k přijímání poradenství, pomoci a doporučení ke zlepšení situace. Seznámení klientů s tím, že sociální pracovník v projektu nezařídí všechno sám, ale je zde proto, aby jim pomohl a poradil, event. zprostředkoval pomoc jinde. A nenechat se odradit tím, že klienti něco slíbí a poté to nesplní. Umět pracovat s tím, že klienti mají jiné priority.
- Žádné negativní dopady na cílovou skupinu nebyly identifikovány, avšak musely se řešit překážky např. nižší tolerance sousedů s novými nájemníky (KA01), někteří aktéři v rámci KA03 a KA04 zpočátku nechtěli spolupracovat, koronavirová krize, kdy v případě vazby na KA02 byly zavřené školy a bylo potřeba přerušit práci v terénu. Občas se také stávalo, že rodina škole neuvede svou skutečnou adresu a ani telefonní kontakt. Sociální pracovníce se tak neměly jak s rodinou spojit. V případě KA03 zase musely být kvůli koronaviru zrušeny přednášky pro cílovou skupinu.
- Naprosto neočekávanou situací byla pandemie Covid 19, která způsobila překážku při realizaci. To mělo za následek snížení intenzity sociální práce. Nemohlo se vycházet ven, pracovní doba se změnila na polovinu, byla obava o zdraví klientů i sociálních pracovníků.

5.3 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů)

Jedním z důležitých informačních zdrojů jsou i dotazníky od cílové skupiny (klientů). Pro klíčovou aktivitu 1 – 3 byly vytvořeny dva krátké dotazníky – vstupní a výstupní dotazník. Vstupní dotazník je s klientem sepsován při jeho vstupu do projektu (od září 2019) a druhý při jeho opuštění projektu, případně při dosažení 40 hodin intervence.

Vstupní dotazník se zabývá současnou situací klienta a snaží se získat základní informace o problému, se kterým se potýká (bližší informace ke vstupnímu dotazníku – viz informace níže v jednotlivých podkapitolách). Výstupní dotazník se zaměřuje na zjištění, zda klientovi vstup do projektu pomohl a jeho situace se zlepšila, případně co špatného mu spolupráce přinesla.

Aktuálně bylo s klienty sepsáno více než 433 vstupních dotazníků, přičemž výstupních dotazníků je ke konci doby realizace projektu k dispozici celkem 99 za všechny tři klíčové aktivity.

Dále byly mezi klienty distribuovány dotazníky, které sloužily ke zhodnocení seminářů (KA03) a následně pak podrobné dotazníky pro ty klienty, kteří získali v rámci projektu sociální bydlení.

V případě těchto podrobných dotazníků bylo základním cílem získat informaci, zda došlo ke zlepšení situace klientů umístěných v sociálním bydlení. S klienty byl vyplněn dotazník před jeho nastěhováním (případně těsně po), následně pak po 12 měsících od tohoto dotazování a 24 měsíců od prvního dotazování.

V první fázi se zjišťovaly informace, jako např. kde dříve klient bydlel a jak toto bydlení vypadalo (lokace, velikost, příslušenství bytu, případné problémy s bydlením atp.) a kolikrát se za posledních 5 let stěhoval, výše současných příjmů a výdajů, spokojenost s novým bydlením (dotazy pro ty, kteří se již nastěhovali), jejich životní situace apod. Kdo všechno bude v novém bytě bydlet (složení rodiny – kolik dospělých, dětí) či jejich celkové vnímání života.

Někteří z respondentů uvedli, že se od posledního dotazování jejich zdravotní nebo psychický stav zhoršil, ve všech případech však na tento fakt nemělo vliv nové bydlení. Někteří klienti trpěli zdravotními komplikacemi již před nastěhováním do sociálního bydlení a jejich stav se bohužel postupně zhoršil. Dalším problémem byl i Covid-19 a s ním spojené nepříjemné zdravotní problémy, a dále pak komplikace spojené s vládními nařízeními (např. problémy s dětmi, které nemohly navštěvovat školu), obavy o zdraví a svou rodinu, lockdowny, či obecné zdražování apod. Z výše uvedených důvodů se vyhodnocení věnovalo pouze tomu, zda jsou klienti spokojeni se svým „novým“ bydlením¹.

Pouze jeden z klientů uvedl, že je ve svém bytě nespokojený, a to z důvodu špatné lokality a švábů, kteří jsou v bytě. Ostatní uvádějí, že jsou s bytem zcela spokojeni či spíše spokojeni. Dva respondenti zmínili, že je trápí švábi, jeden že by měl zájem o větší byt, jelikož se jejich rodina rozrostla, a někteří uvádějí, že je trápí poškození bytu, které však nemá vliv na funkčnost.

5.3.1 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů) – KA01

V rámci KA01 bylo vyplněno 178 vstupních dotazníků, které obsahují základní informace o dotazovaném (identifikační číslo, pohlaví a věk) a 4 základní otázky:

- 1.) Jaké největší problémy má nebo v nedávné minulosti měla vaše rodina v souvislosti se zajištěním bydlení?
- 2.) Co je či bylo příčinou těchto problémů? Proč se vám nedaří zajistit stabilní bydlení?
- 3.) Co bylo před zapojením do projektu důsledkem těchto problémů s bydlením? Jak se tyto problémy projevovaly ve vašem životě?
- 4.) Jak jste doposud problémy vaší rodiny s bydlením řešili?

Zpravidla se jednalo o tři nejčastější důvody – špatná lokalita (snaha získat byt v jiné lokalitě v rámci města), vysoké náklady na bydlení, nedostatek financí na kauci. Nejčastější příčinou těchto problémů byly samozřejmě finance – byť někteří klienti nemají vůbec žádnou práci, nebo mají zaměstnání, které je špatně placené. Toto se na klientech zpravidla projevuje špatnou náladou, stresem a v konečném důsledku i zhoršením zdravotního stavu. Někteří klienti se tak snaží šetřit, bydlí na ubytovnách, což je zejména pro děti velmi nevhodné prostředí, střídají bydlení u rodinných příslušníků, nebo kamarádů, bydlí v drahém podnájmu, či podali žádost o sociální byt ve městě Chomutově.

Výstupní dotazník pak mapuje situaci u klienta po provedení intervence, případně získání podpory ve výši 40 hodin, a obsahuje tyto otázky:

- 1.) Jakým způsobem byly Vaše problémy s bydlením prostřednictvím projektu řešeny?
- 2.) Bylo pro Vás zapojení do projektu užitečné? Co se ve Vaší rodině pozitivně změnilo?
- 3.) V čem především Vaší rodině projekt pomohl?
- 4.) Přinesla Vám účast v projektu něco špatného? Proč se tak stalo?
- 5.) Zlepšila se celkově vaše situace v oblasti bydlení? Jak konkrétně?
- 6.) Pokud díky projektu nastalo ve Vaší rodině zlepšení, je toto zlepšení trvalé? Může opět nastat zhoršení vaší situace?
- 7.) Budete v souvislosti s bydlením potřebovat další pomoc? Jak by měla tato pomoc vypadat?
- 8.) Jaká jsou rizika pro Váš další život s ohledem na zajištění bydlení?

¹ Slovo „nový“ je uvedeno v uvozovkách, jelikož jsou informace zjišťovány po 12 či 24 měsících od nastěhování.

Současně je k dispozici 45 výstupních dotazníků. Respondenti uvedli, že získali nové užitečné informace ke svému problému s bydlením. Sociální pracovníce např. pomohly při komunikaci s pronajímateli bytů, poskytly naději na lepší bydlení, sepsaly s klienty žádost o sociální byt ve městě Chomutově.

Stále však existují rizika, že mohou zůstat bez bydlení, tj. tzv. na ulici, úřady jim mohou odebrat děti z péče, nebo je případně i nevrátit. Problémem i nadále zůstává vysoká kauce v případě nastěhování se do standardního bydlení. Všichni se shodují, že zapojení do projektu pro ně bylo užitečné a nepřineslo jim nic špatného. Pro někoho se situace zlepšila, jelikož si našli nový byt, či získali sociální byt, jiní uvádějí, že jejich problém je stále předmětem řešení a budou potřebovat další pomoc. Nejlépe najít nový byt, který pro ně bude finančně dostupný.

5.3.2 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů) – KA02

V rámci KA 02 bylo s klienty vyplněno 133 vstupních dotazníků, které taktéž obsahují základní informace o dotazovaném (identifikační číslo, pohlaví a věk) a 4 základní otázky:

- 1.) Jaké největší problémy má Vaše rodina v souvislosti se vzděláváním dětí? (na výběr z: nepravidelná docházka, špatný prospěch, výchovné problémy, vztahy se spolužáky a učiteli, jiné problém – možnost pro doplnění)
- 2.) Proč k problémům Vašich dětí ve škole dochází?
- 3.) Jak se problémy se školní docházkou dítě projevovaly ve Vašem životě a životě Vašich dětí?
- 4.) Jak jste doposud problémy Vašich dětí se školou řešili?

Nejčastějším problémem byla nepravidelná docházka (uvedlo 66 klientů), na druhém místě pak špatný prospěch (33 klientů), výchovné problémy uvedlo 27 klientů, a špatné vztahy se spolužáky nebo učiteli potřebovalo řešit 12 klientů. Dále se ve velké míře objevovaly problémy s neplněním povinného vzdělávání v době nouzového stavu, resp. neplnění distančního vzdělávání v době uzavření škol (neúčast na hodinách, nedostatečná domácí příprava), neplnění školních povinností a nespolupráce se školou. Tyto důvody uvedlo 64 klientů. Někteří doposud problémy neřešili, jiní tvrdí, že se je snaží řešit s třídním učitelem/učitelkou.

Výstupní dotazník pak mapuje situaci u klienta po provedení intervence, případně získání podpory ve výši 40 hodin, a obsahuje tyto otázky:

- 1.) Jakým způsobem byly problémy Vašeho dítěte se školou prostřednictvím projektu řešeny?
- 2.) Bylo pro Vás zapojení do projektu užitečné? Co se u Vašeho dítěte pozitivně změnilo?
- 3.) V čem především Vaší rodině (a vašemu dítěti) sociální pracovníce (projekt) pomohla?
- 4.) Přinesla Vám nebo Vašemu dítěti účast v projektu něco špatného? Proč se tak stalo?
- 5.) Zlepšila se díky projektu celkově situace Vašeho dítěte při školní docházce? Jak konkrétně?
- 6.) Víte již, jak školní docházku Vašeho dítěte lépe zvládat? Co Vás sociální pracovníci naučili?
- 7.) Je zlepšení Vašich znalostí a celkové zvládnutí péče o dítě trvalé, nebo budete potřebovat další pomoc – vazba na zapojení rodičů do projektu?
- 8.) Pokud díky projektu nastalo u Vašeho dítěte ve školní docházce a výsledcích ke zlepšení, je toto zlepšení trvalé? Proč by opět mohlo nastat zhoršení jeho situace? Budete potřebovat další pomoc pro udržení zlepšeného stavu – vazba na zapojení dětí do projektu?
- 9.) Vidíte pro budoucí školní docházku a výsledky Vašeho dítěte nějaká rizika? Co může ohrozit pravidelnou docházku, školní výsledky a vztahy se spolužáky?
- 10.) Došlo díky zapojení projektu ke zlepšení Vašeho vztahu k vašemu dítěti? Jakým způsobem ke zlepšení došlo? Co konkrétně se ve Vašem vztahu zlepšilo?
- 11.) Je zlepšení Vašich vztahů trvalé, nebo bude potřeba další pomoci pro udržení dobrých vztahů s Vaším dítětem?
- 12.) Jaká spatřujete rizika pro další vývoj vztahů s Vaším dítětem?

Současně je k dispozici 39 výstupních dotazníků. Všichni respondenti uvedli, že zapojení do projektu pro ně bylo určitě užitečné. Rodiče jsou více informováni a upozorňováni na možné důsledky neřešení jejich rodičovských povinností. Současně některým rodičům sociální pracovníce zprostředkovaly kontakt na neziskové organizace,

kteří by mohly rodičům s konkrétními problémy pomoci. U žáků, kde byl problém s docházkou, došlo ke zlepšení. Případně rodiče již vědí, jak mají své děti v případě nemoci omlouvat. Současně své děti více kontrolují, aby do školy skutečně docházely. Většina rodičů doufá, že zlepšení bude trvalé, ale vědí, že je potřeba ještě na problémech pracovat a důležitá je zejména jejich účast na řešení. Někteří uvedli, že s dětmi mají hezký vztah, jiní, že se na vztazích v rodině stále musí pracovat. Většina se shoduje, že na dalším vývoji situace mají vliv zejména kamarádi jejich dětí.

Žádný z respondentů nevedl, že by pro ně účast v projektu přinesla něco špatného.

5.3.3 Dotazníkové šetření u cílové skupiny (klientů) – KA03

V případě KA03 bylo již vyplněno více než 122 vstupních dotazníků, které opět obsahují základní informace o dotazovaném (identifikační číslo, pohlaví a věk) a 3 základní otázky:

- 1.) Jaké největší problémy má vaše rodina v souvislosti se zadlužením. Jak se tyto problémy projevovaly ve Vašem životě?
- 2.) Co je příčinou těchto problémů (jak zadlužení vzniklo, proč se jej nedaří zvládat)?
- 3.) Jak jste doposud problémy se zadlužením řešili?

Jednalo se o klienty, kteří již zkušenosti s dluhy měli, ale zapojili se i ti, kteří prozatím dluhy a problémy neměli, ale do budoucna plánují si vzít např. hypotéku a chtěli se tak poradit, aby v budoucnu nespádli do dluhové pasti. Ti, kteří již nějaké problémy s dluhy mají, tak nejčastěji uvádí, že tyto problémy vyeskalovaly v době, kdy ztratili práci, nebo si vzali tak velkou sumu, kterou nezvládali splácet. Často se jednalo o dluhy na nájemném, elektřině, vodě, plynu, paušál na mobilní telefon atd. Někteří musí řešit dluhy za svou rodinu – děti nebo rodiče, nebo partnery a kamarády. V některých případech se jednalo i o krach podnikání.

Výstupní dotazník pak mapuje situaci u klienta po provedení intervence, případně získání podpory ve výši 40 hodin, a obsahuje tyto otázky:

- 1.) Zlepšila se díky projektu Vaše celková situace? Jakým způsobem byly Vaše problémy se zadlužením prostřednictvím projektu řešeny?
- 2.) Bylo pro vás zapojení do projektu užitečné? V čem především Vaší rodině projekt pomohl? Co se ve Vaší rodině pozitivně změnilo?
- 3.) Přinesla Vám účast v projektu něco špatného? Proč se tak stalo?
- 4.) Pokud díky projektu nastalo ve Vaší rodině zlepšení, je toto zlepšení trvalé?
- 5.) Může opět nastat zhoršení Vaší situace? Budete potřebovat v budoucnu další pomoc při řešení Vaší finanční situace a dluhů?
- 6.) Jaká jsou rizika pro Váš další život s ohledem na dluhy a finance?

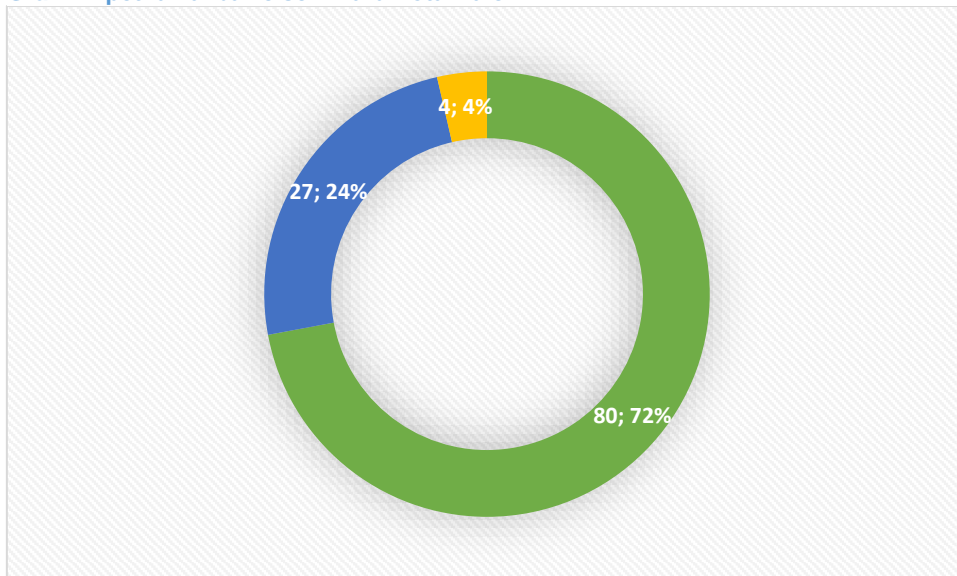
K dispozici je 20 výstupních dotazníků, resp. jedná se o 20 klientů s rozličnými problémy, přičemž každý z nich uvádí, že zapojení do projektu pro něj bylo užitečné a nic špatného mu nepřineslo. Jednalo se o např. o ty, kteří se účastnili přednášek a chtěli mít informace o tom, kam je mohou dluhy dovést. Ti, kteří měli s dluhy problémy, sdělili, že jim sociální pracovnice poradily, jak dluhy řešit vč. toho, že jim daly kontakty na protidluhové poradny apod. Někteří dokonce prošli díky projektu oddlužením. Všichni, kteří problémy s dluhy měli, samozřejmě doufají, že ke zhoršení situace již nedojde, ale vědí, že je potřeba situaci řešit a nenechat ji eskalovat. Rizikem pro ně může být ztráta zaměstnání, že dosavadní dluhy porostou, jelikož nebudou mít dostatek finančních prostředků na splácení, či to, že je opět někdo obelže a podepíše za někoho půjčku.

V rámci KA03 byly vytvořeny i evaluační dotazníky pro účastníky přednášek.² Vyplňování dotazníků nebylo povinné. Po každém semináři však byli účastníci požádáni o vyplnění. Do dotazníkového šetření se zapojilo 111 klientů.

² Dotazník je přílohou tohoto dokumentu.

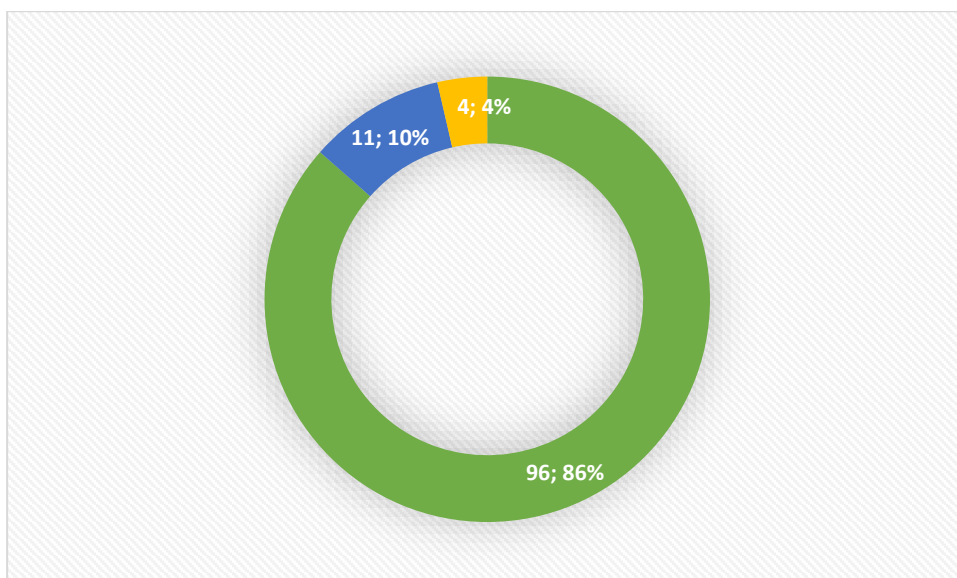
Na otázku č. 1 „Byla pro Vás a Váš další život dnešní přednáška přínosná?“ 80 osob odpovědělo, že ano, že naprostá většina znalostí pro ně přínosná byla. Celkem 24 %, resp. 27 osob uvedlo, že část vyučovaných témat v budoucnu využijí a jen 4 % (resp. 4 respondenti) uvedli, že prezentované informace pro ně nebyly praktické a přednáška pro ně byla ztráta času. Znázornění je uvedeno na grafu níže.

Graf 1: Zpětná vazba ze seminářů - otázka č. 1

Celkem 96 osob na otázku č. 2 „Byl výklad lektora přehledný? Porozuměli jste veškerým probíraným tématům?“ odpovědělo, že všem rozuměli, 11 respondentů uvedlo, že rozuměli pouze části tématům a 4 účastníci sdělili, že se v přednášeném učivu neorientovali vůbec. Jednalo se o ty stejné 4 osoby, které v první otázce uvedli, že pro ně byla přednáška ztráta času. Znázornění je uvedeno v grafu níže.

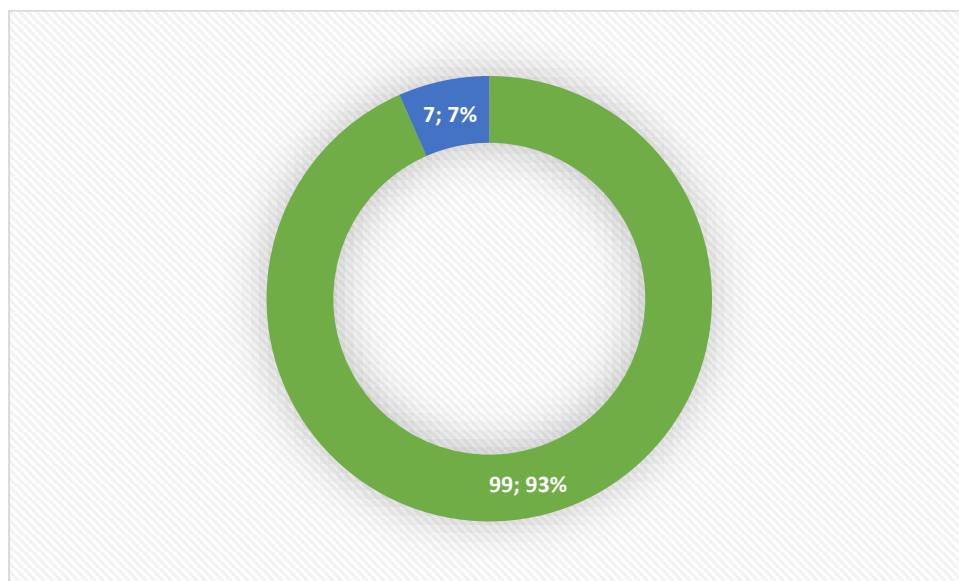
Graf 2: Zpětná vazba ze seminářů - otázka č. 2

Další otázkou, byla otázka č. 3 „Jak byla přednáška z Vašeho pohledu zajištěna organizačně?“. Na tuto otázku odpovědělo pouze 106 respondentů. Pět klientů na otázku neodpovědělo, přičemž se jedná i o 4 výše zmiňované. Z celkového počtu 99 klientů uvedlo, že byli naprosto spokojeni s organizací, komunikací s lektorem

i občerstvením a 6 sdělilo, že se vyskytly drobné nedostatky, které však neměly vliv na průběh přednášky – viz graf níže.

Graf 3: Zpětná vazba ze seminářů - otázka č. 3

Na otázku č. 4 „Co konkrétního Vám přednáška přinesla? Které nové znalosti využijete ve svém životě?“ reagovalo pouze 18 respondentů. Ti např. uváděli, že získali nové znalosti, které využijí i nadále v praxi, jednalo se pro ně o poučení, či již si nebudou brát půjčku.

V prostorech pro názory (otázka č. 5) uvedlo 6 respondentů, že mají zájem o spolupráci a 2 služby chválili.

6 Výsledky provedených šetření

Prostřednictvím syntézy výše detailně prezentovaných analytických zjištění plynoucích ze všech aktuálně relevantních informačních zdrojů je zpracován následující výsledek provedených šetření formou textových a grafických interpretací s vazbami na evaluační kritéria a evaluační otázky. Jedná se o finální odpovědi na evaluační otázky.

Na zde prezentovaná data navazuje v další kapitole aktualizovaná teorie změny, která v přehledné grafické a heslovité formě shrnuje aktuální stav realizace projektu.

Tab. č. 4: Odpovědi na evaluační otázky

Evaluační otázky	Vyjádření nositele projektu k řešené problematice
Otázky k obecné části evaluace	
<p><EO01> Jaké jsou největší problémy v rodinách a u jednotlivců v rámci projektu (všechny KA)?</p>	<p>Největší problémy cílové skupiny kopírují nabídku klíčových aktivit projektu.</p> <p>V případě KA01 se jedná o problematiku bydlení. Klienti zpravidla nemají vlastní bydlení, bydlí na ubytovnách, u příbuzných či v azylových domech, případně bydlí v nevyhovujících bytech s vysokým nájmem nebo v případě velkých rodin v malých bytech.</p> <p>U KA02 se zpravidla řešila např. nepravidelná docházka dětí vč. záškoláctví, špatný prospěch, výchovné problémy, vztahy se spolužáky a učiteli, v době pandemie Covid-19, kdyby školy uzavřeny a výuka probíhala distančně, tak nespolečné se školou, neplnění povinného vzdělávání atp.</p> <p>Aktivita KA03 naopak řešila dluhové problémy klientů, potažmo jim zvyšovala povědomí o možných problémech, které mohou být s dluhy spjaty.</p>
Otázky k realizační části evaluace	
<p><EO02> Jak celkově hodnotíte naplnění účelnosti projektu na základě zhodnocení jeho reálných (čistých) dosažených dopadů?</p>	<p>Přínos realizovaného projektu na cílovou skupinu je obtížné objektivně vyčíslit. Kvantifikace je však možná např. v případě počtu rodin, které získaly nové bydlení (KA01) – 44 rodin v 33 sociálních bytech. Z nich si udrželo 32 bydlení a 6 odešlo do standardního bydlení, 12 domácností muselo odejít z důvodu porušování nájemní smlouvy (dluhy, sousedské vztahy, nespolečné v bytě apod.). Těchto 12 domácností si přesto udrželo bydlení průměrně 17 měsíců. V KA02 došlo ke změně životní situace u cca 65 % klientů. U klientů zapojených do KA 03 celkem 2 klienti ukončili insolvenční řízení, 2 se oddlužili v rámci milostivého léta, 7 klientů hradí dluhy v rámci dohodnutého splátkového kalendáře, 50 klientů vstoupilo do insolvence, 2 klienti si úhradou dluhů udrželi bydlení a 6 klientů se po splátkách oddlužilo. Ostatní přínosy pro cílovou skupinu jsou kvalitativního a subjektivního charakteru. Přesto jsou tyto přínosy zřejmé, prokazatelné a odůvodňující realizaci celého projektu.</p> <p>Účel projektu byl v plné míře naplněn. Dopady projektu na cílovou skupinu jsou dominantně subjektivního charakteru, přesto je zcela prokazatelné, že v důsledku projektu nastaly a měly významně pozitivní dopad na život členů cílové skupiny (Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách) a jejich rodin. Konkrétně se jedná zejména o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšení školního prospěchu dětí klientů, rozvíjení potenciálu dětí, • zlepšení chování dětí i rodičů k dětem, • zlepšení školní docházky dětí, • zlepšení finanční gramotnosti klientů, • zlepšení hospodaření klientů a zvýšení jejich motivace, • zvýšení důvěry klientů. <p>Současně došlo k vytvoření spolupráce napříč různými aktéry na území města Chomutova - např. ÚP ČR, Chomutovská bytová, OSPOD, personálními agenturami, bankovními společnostmi, vybranými zaměstnavateli, pedagogicko-psychologickou poradnou, poskytovateli sociálních služeb atp.</p>
<p><EO03> Jak hodnotíte naplnění, úspornost/hospodárnost projektu?</p>	<p>Projekt vykazuje znaky standardní hospodárnosti, kdy jsou vypláceny obvyklé mzdy členům realizačního týmu (vazba na legislativní ukotvení odměňování sociálních pracovníků a státních zaměstnanců). Zároveň nebyly identifikovány nedostatky v činnosti tohoto personálu. V projektu nebyly zadávány žádné významnější veřejné zakázky. Vynaložené náklady jsou při porovnání s pozitivními dopady projektu přiměřené. Úspory vyplývající z pozdějšího nástupu některých pozic. Nabízené služby jsou dostatečně vytížené. Pokud sociální pracovníci nepracují s klienty, navazují spolupráci s ostatními spolupracujícími organizacemi a předávají si potřebné informace. Dále se vzdělávají, zajišťují administrativní činnosti spojené s projektem</p>

	<p>a zpracovávají dokumentaci klienta. Před každým nákupem je proveden průzkum trhu, i z tohoto důvodu lze hovořit o hospodárnosti.</p> <p>Silnou vazbu na dosažované dopady projektu vykazují činnosti ve všech čtyřech hlavních klíčových aktivitách. Přirozeně menší dopad má administrativní zajištění, případně evaluační aktivity.</p>
<EO04> Jak hodnotíte naplnění užitečnosti projektu (všechny KA)?	<p>V administrativní rovině je užitečnost projektu patrná z dosažení cílových hodnot u všech monitorovacích indikátorů. Z provedených šetření lze konstatovat, že projekt je ve vztahu k cílové skupině nepochybně užitečný, což vyplývá z uvedených pozitivních dopadů projektu – viz EO02.</p> <p>Užitečnost pro cílové skupiny byla ze subjektivního pohledu plně ověřena především prostřednictvím dotazníkového šetření se zástupci cílové skupiny. Všichni dotazovaní zástupci cílové skupiny deklarovali velkou užitečnost zapojení do projektu s dopady na pozitivní změny v životě jednotlivce i rodiny. Kvantitativní pohled na problematiku je patrný také z vysoké vytiženosti sociálních pracovníků, což potvrzuje zájem cílové skupiny o tyto služby i jejich pozitivní efekt na cílovou skupinu.</p>
<EO05> Jak hodnotíte naplnění udržitelnosti projektu?	<p>Udržitelnost vytvořených kapacit je plně závislá na zajištění dostatečného a stabilního financování z externích zdrojů. Financování služeb je zásadním rizikem pro jeho další poskytování v definovaném rozsahu, který odpovídá poptávce a potřebám města Chomutova. Aktuálně je připravován navazující projekt, na který budou žádány finance z ESF.</p>
<EO06> Jakých zamýšlených dopadů bylo dosaženo? A jaké faktory k nim vedly (všechny KA)?	<p>Z hlediska zamýšlených dopadů projektu dochází k postupnému naplňování monitorovacích indikátorů, které budou na konci projektu naplněny.</p> <p>Z kvalitativního pohledu byly identifikovány zřejmé dopady do způsobu života cílové skupiny. Jedná se např. o zajištění a začlenění se do stabilnějšího bydlení a s tím spojená zvýšená kvalita života domácností a jejich soužití s majoritou, zvýšení stabilizace rodiny, zájem rodičů o řešení problémů dětí ve škole, posilování kompetencí a obnovení narušených funkčních rodiny, řešení dluhů, resp. zlepšení finanční gramotnosti a schopnost hospodařit s finančními prostředky, či zprostředkování zaměstnání.</p> <p>Současné došlo k rozvoji spolupráce s různými subjekty na území města – např. ÚP ČR, Chomutovská bytová, OSPOD, personálními agenturami, bankovními společnostmi, vybranými zaměstnavateli, pedagogicko-psychologickou poradnou, poskytovateli sociálních služeb atp.</p>
<EO07> Jaké negativní dopady nastaly? A jaké faktory k nim vedly (všechny KA)?	<p>Obecně nebyly žádné negativní dopady realizace projektu zaznamenány, jedná se spíše o objektivní překážky. Naopak se jedná o zlepšování životní situace klientů. Po administrativní i věcné linii je projekt realizován v souladu s očekáváními. Negativa jsou patrná zejména pouze v důsledku nižší motivace některých členů cílové skupiny.</p>
<EO08> Jakých změn dosáhla cílová skupina (všechny KA)?	<p>Klienti zapojení do KA01 získali spolu se sociálním bydlením také zvýšení komfortu, zdravotního stavu, sebevědomí a zlepšení finanční a sociální situace (mnohdy platili v původním bydlení vyšší nájem). V KA02 docházelo k vzájemné informovanosti mezi školou a rodiči, což je prospěšné hlavně v případě, kdy rodiče se školou nechtějí, nebo neumějí komunikovat. V případě konfliktu mezi rodiči a školou se sociální pracovníce snaží o zlepšení těchto vztahů, což je prospěšné pro všechny strany. Rodiče jsou sociálními pracovníci motivováni ke zlepšení spolupráce. Klienti KA03 získávali vzdělávání o finanční gramotnosti a některým z nich je pomáháno i s oddlužením, exekucemi a s vyhledáváním vhodného zaměstnání.</p> <p>Nové bydlení získalo 44 rodin, 2 klienti ukončili insolvenční a 2 dosáhli oddlužení v rámci milostivého léta, 7 klientů hradí dluhy v rámci dohodnutého splátkového kalendáře, 50 klientů vstoupilo do insolvenční, 2 klienti si úhradou dluhů udrželo bydlení a 6 klientům se podařilo po splátkách oddlužit.</p> <p>U klientů zapojených do KA02 došlo např. k:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšení školního prospěchu dětí klientů, rozvíjení potenciálu dětí, • zlepšení chování dětí i rodičů k dětem, • zlepšení školní docházky dětí, • zlepšení finanční gramotnosti klientů, • zlepšení hospodaření klientů a zvýšení jejich motivace, • zvýšení důvěry klientů.
<EO09> Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?	<p>Na straně nositele bylo největší překážkou obsazení všech pozic v realizačním týmu, resp. sociálních pracovníků. I přes vyhlášená výběrová řízení se nepodařilo obsadit některé pozice sociálních pracovníků a docházelo i k jejich fluktuaci.</p>

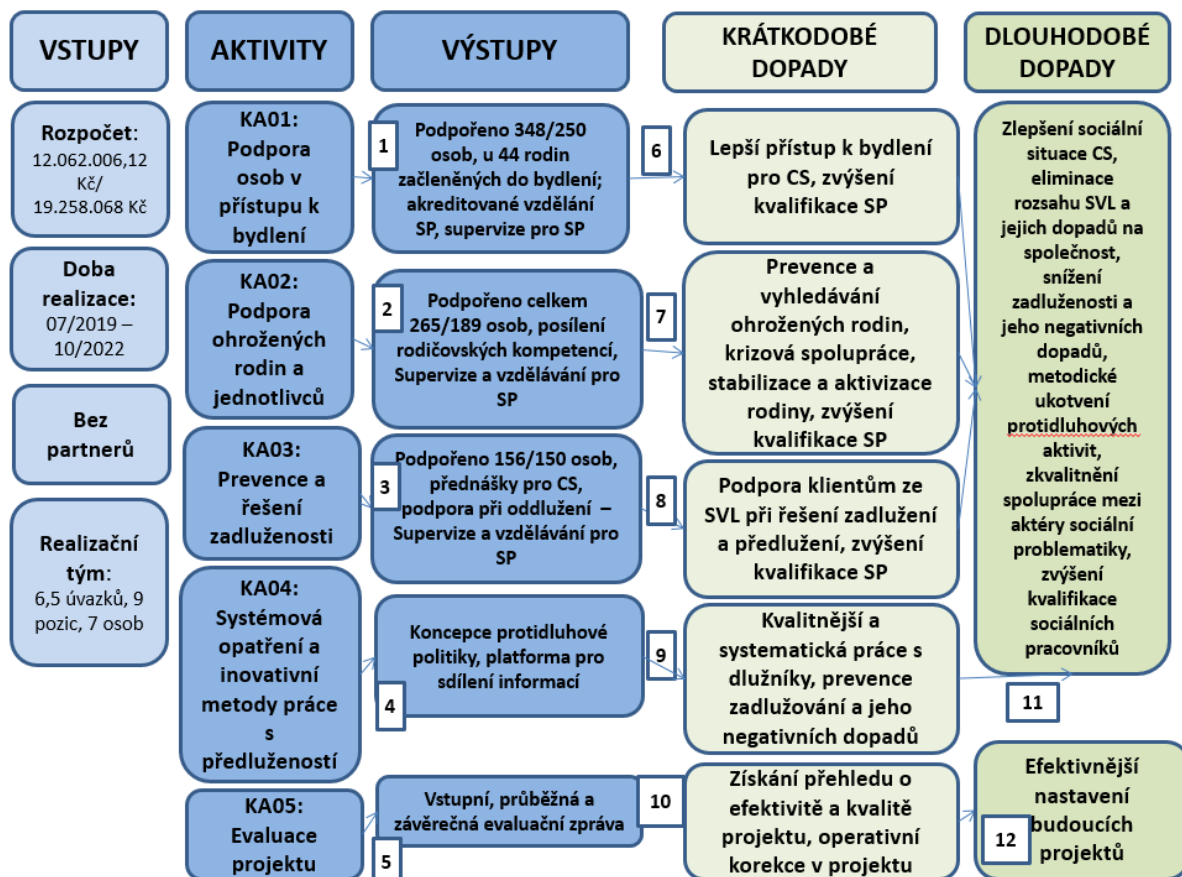
	<p>Od března 2020 pak docházelo k omezení prací v terénu z důvodu vládních nařízení a z důvodu karantény kvůli pandemii COVID-19. Z toho důvodu došlo k rozdělení členů realizačního týmu do dvou skupin, které se v práci střídaly, což znamenalo problém pro všechny klíčové aktivity. Uzavřeny byly i školy, což způsobilo problémy u KA02. Děti ze sociálně slabších rodin neměly doma PC a nemohly tak plnit uložené úkoly od pedagogů a zapojovat se do online výuky. Sociální pracovníce tak zprostředkovávaly předávání výukových materiálů v případě indispozice členů domácnosti. V případě KA03 bylo nutné zajistit vzdělávání klientů individuální formou.</p> <p>Sociální pracovníce u KA02 pak jako překážku vnímaly fakt, že jsou jejich klienti zvyklí na nízkou životní úroveň a neumožní tak ani svým dětem lepší budoucnost. Sami se spokojí s tím, že nemají vzdělání, jsou bez práce a zrovna v danou chvíli mají vyřešeno bydlení. Tito rodiče nepodporují svoje děti v pravidelné školní docházce, jejich děti nejsou motivovány k tomu, aby dosáhly ve škole pěkných výsledků a mohly poté dále pokračovat ve studiu. Rodiče si zvykli na svůj nízký sociální status a děti vedou ke stejnému způsobu života. Tyto rodiče je proto potřeba přesvědčit, aby svým dětem přáli něco lepšího. Motivovat je.</p>
Otázky k návrhové části evaluace	
<p><EO10> Jaká jsou doporučení pro zlepšení podpory rodin a jednotlivců?</p>	<p>Osobám žijícím v sociálně vyloučených lokalitách je důležité věnovat se komplexně, což bylo předmětem i samotného projektu. S klientem, který zažádal o sociální bydlení, bylo komunikováno i ve věci jeho finanční situace, byla mu nabídnuta pomoc s případným oddlužením či exekucemi, současně byla řešena i situace jeho dětí ve škole.</p> <p>Vhodné by bylo stanovit kroky pro přechod ze sociálního bydlení do klasického bydlení. To v současné době probíhá individuálně u konkrétních klientů.</p>
Otázky využitelné pro další projekty a aktivity	
<p><EO11> Je možné označit některé z realizovaných aktivit za příklady dobré praxe? Jsou tyto příklady přenositelné?</p>	<p>V rámci projektu byla navázána spolupráce s Ústeckým krajem, kterému byly zaslány příklady dobré praxe z předmětného projektu. Ty budou následně sumarizovány na Výboru pro sociální věci, bezpečnost a sociálně vyloučené lokality Ústeckého kraje. Následně bude vytvořen reálný soubor možných řešení a příkladů dobré praxe, který bude předložen Vládě ČR. Současně probíhá spolupráce s MMR v rámci KA01 a v předmětném období vyšly v Chomutovských novinách 3 články, 1 v časopise Urbanismus a územní rozvoj a 1 ve Veřejné správě a 1 je ještě plánován v internetovém Zpravodaji sociálního bydlení.</p> <p>Příkladem dobré praxe může být pro ostatní obce Koncepce protidluhové politiky města, spolupráce s pracovními agenturami (nabídka protidluhových přednášek pro jejich klienty, snížení fluktuace pracovníků z důvodu řešení dluhů, pomoc při hledání vhodného zaměstnání pro klienty), obecně pak realizace sociálního bydlení, která v ČR zatím není moc rozšířená, a zlepšení a zefektivnění komunikace škol a rodičů po intervenci sociálních pracovníků. V rámci projektu bude také pilotně odzkoušeno „sociální pracovníce do škol“, kdy tři vybrané školy v Chomutově budou mít svou vlastní sociální pracovníci.</p> <p>A v neposlední řadě pak komplexní péče o tyto klienty, což bylo předmětem i samotného projektu. S klientem, který zažádal o sociální bydlení, bylo komunikováno i ve věci jeho finanční situace, byla mu nabídnuta pomoc s případným oddlužením či exekucemi, současně byla řešena i situace jeho dětí ve škole.</p> <p>Všechny tyto příklady jsou přenositelné.</p>
<p><EO12> Jaká jsou nejdůležitější doporučení z této evaluace pro lepší nastavení obdobných či navazujících projektů v budoucnu?</p>	<p>Nositel projektu v jeho dosavadním průběhu prokázal vysokou kompetenci pro přípravu, věcnou realizaci i administrativní ukotvení záměru tohoto typu. V případě obdobného projektu v brzké budoucnosti je proto vhodné doporučit především následující:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udržení a odpovídající motivování (finančního i nefinančního charakteru) stávajícího kvalifikovaného a zkušeného realizačního týmu, • zajištění dalšího odborného rozvoje personálu, případně investice do materiálního vybavení nositele projektu, • další rozvoj síťování stakeholderů, • zajištění většího množství sociálních bytů, • šíření dobré praxe, prezentace přínosů realizovaného projektu, • účast v dalších dotačních projektech zaměřených nejen na samotné poskytování sociální práce (např. investiční projekty na nákup/rekonstrukci dalších sociálních bytů).

	Evaluátor shrnuje, že realizovaný projekt vykazuje vysokou úroveň účinnosti, účelnosti, hospodárnosti a užitečnosti.
Doplňující specifické otázky	
<EO13> Došlo ke zlepšení situace klientů umístěných v sociálním bydlení a klientů podpořených v rámci prevence ztráty bydlení (KA01)?	<p>Jednoznačně ano. Díky projektu bylo podpořeno sociálním bydlením celkem 44 rodin. Někteří museli sociální bydlení opustit, jelikož měli dluhy na nájemném. Pouze jeden z klientů uvedl, že je ve svém bytě nespokojený a to z důvodu špatné lokality a švábů, kteří jsou v bytě. Ostatní uvádějí, že jsou s bytem zcela spokojeni či spíše spokojeni. Dva respondenti zmínili, že je trápí švábi, jeden že by měl zájem o větší byt, jelikož se jejich rodina rozrostla, a někteří uvádějí, že je trápí poškození bytu, které však nemá vliv na jeho funkčnost.</p> <p>Ti, kteří nezískali nové bydlení, ale získali pouze poradenství, uvedli, že získali nové užitečné informace ke svému problému s bydlením. Sociální pracovnice např. pomohly při komunikaci s pronajímateli bytů, poskytly naději na lepší bydlení, sepsaly s klienty žádost o sociální byt ve městě Chomutově.</p>
<EO14> Došlo ke zlepšení situace v oblasti rozvoje rodičovských kompetencí (KA02)?	<p>Klienti potvrzují, že jsou více informováni a upozorňováni na možné důsledky neřešení jejich rodičovských povinností. Současně někteří rodiče získali kontakty na neziskové organizace ve městě, které následně rodičům pomohly s konkrétními problémy. Např. v případě záškoláctví došlo k velkému posunu – rodiče své děti kontrolují, zda do školy skutečně docházejí, a v případě nemoci již vědí, jak své děti omluvit.</p> <p>Většina rodičů doufá, že zlepšení bude trvalé, ale vědí, že je potřeba ještě na problémech pracovat a důležitá je zejména jejich účast na řešení.</p>
<EO15> Zlepšil se vztah rodiče a dítěte (KA02)?	<p>Dle rodičů i sociálních pracovníků se vztahy rodičů a dětí nijak výrazně nezměnily, ale motivací rodičů a dětí bylo dosaženo toho, že se někteří rodiče dívají na problémy svých dětí reálněji a opačně, že si některé děti uvědomily povinnosti svých rodičů a jejich odpovědnost při výchově. Díky působení sociálních pracovníků obě strany lépe pochopily, což má určitě pozitivní dopad na vztahy rodičů a dětí. V době distanční výuky se často na dětech projevilo to, jakou mají slabou domácí přípravu a podporu rodičů při vzdělání. V některých případech se tato podpora rodičů zvýšila, a tím pádem se vztah rodiče a dítěte vylepšil.</p>
<EO16> Došlo ke zlepšení situace klientů zadlužených/předlužených (KA03)?	<p>KA03 je pro klienty bezesporu přínosná. Každý z klientů uvádí, že zapojení do projektu pro ně bylo užitečné a nic špatného jim to nepřineslo. Jednalo se o např. o ty, kteří se účastnili přednášek a chtěli mít informace o tom, kam je mohou dluhy dovést. Ti, kteří měli s dluhy problémy, sdělili, že jim sociální pracovnice poradily, jak dluhy řešit vč. toho, že jim daly kontakty na protidluhové poradny apod. Díky projektu 2 klienti ukončili insolvenční řízení, 2 se oddlužili v rámci milostivého léta, 7 klientů hradí dluhy v rámci dohodnutého splátkového kalendáře, 50 klientů vstoupilo do insolvenční řízení, 2 klienti si úhradou dluhů udrželi bydlení a 6 klientů se po splátkách oddlužilo.</p>
<EO17> Bylo poskytnuté vzdělávání srozumitelné a využitelné v praxi (KA03)?	<p>Dle informací od cílové skupiny lze jednoznačně říct, že vzdělávání bylo srozumitelné a využitelné v praxi. Výklad byl zpravidla pro účastníky přehledný a většina mu rozuměla.</p>
<EO18> Podařilo se navázat účinnou spolupráci s relevantními aktéry? Pokud ne, co bylo překážkou? Pokud ano, jak se povedlo aktéry motivovat?	<p>V rámci projektu došlo také k navázání nových spoluprací (propojování organizace na území města do sítě služeb) – níže uveden demonstrativní výčet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Úřad práce České republiky, kontaktní pracoviště Chomutov – Oddělení poradenství a dalšího vzdělávání; spolupráce v oblasti finanční gramotnosti a účast jejich klientů na přednáškách, spolupráce byla posvěcena MPSV a Generálním ředitelstvím ÚP ČR, podmínkou však bylo vymezení působnosti, ○ ředitelka Chomutovské bytové je členkou expertní skupiny – podílela se na tvorbě cílů a opatření koncepce protidluhové politiky města, dále působí v hodnotící komisi pro výběr žadatelů do sociálního bydlení, ○ s Asociací pracovní rehabilitace, spolkem Masopust v oblasti zaměstnání, terapeutických dílen pro naše klienty, zprostředkování styku s dítětem, ○ se třemi personálními agenturami – Randstad, Adecco, Hofmann Personal – zaměstnávání našich klientů, podpora klientů (z Chomutova) při oddlužení, vzdělávání, ○ s Policií ČR, monitorování situace v místech se sociálními byty, platforma, ○ s poskytovateli sociálních služeb z Chomutova – vzdělávání a oddlužení klientů, zajištění bydlení,

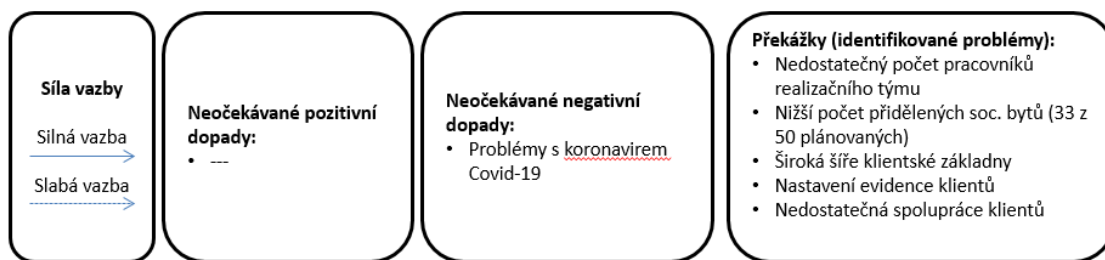
	<ul style="list-style-type: none"> ○ s bankovními společnostmi MONETA Money Bank, Česká spořitelna a.s., Raiffeisenbank a.s., ○ se zaměstnavateli např. S-Profess, a.s.; PULS Investiční, s.r.o., ○ se základními školami – pomoc v oblasti kontaktování rodičů, řešení docházky a výchovných problémů dětí a zlepšení komunikace rodičů se školou, ○ OSPOD v rámci aktivit KA02, ○ Agentura pro sociální začleňování – předávání informací o postupu realizace projektu, ○ Oblastní charita Most (pobočka Chomutov) – zajištění potravinové pomoci klientům, oslovení klientů na protidluhové přednášky, ○ Sociální centrum Kamínek v rámci aktivit KA02, ○ Realitní makléř – zapojen do platformy, osvěta, ○ Pedagogicko-psychologická poradna v Chomutově, ○ Středisko výchovné péče Dyáda, ○ OHK Most a Krajská hospodářská komora Ústeckého kraje – poskytnutí pomoci s oddlužením klientů, ○ Sociální služby Chomutov – zajištění prostor k realizaci přednášek pro klienty, azylový dům informuje klienty o termínech přednášek, zajištění lektorů protidluhových přednášek.
<p><EO19> Jak hodnotí aktivity projektu sociální terénní pracovníci, kteří byli do projektu zapojeni?</p>	<p>Aktivity projektu byly navrženy na základě detailní znalosti potřeb cílové skupiny, které byly zjištěny díky dlouhodobému angažmá nositele projektu v dané oblasti prostřednictvím svých pracovníků. Realizovaný projekt je považován za užitečný všemi odbornými pracovníky jednotlivých KA, jednotlivé aktivity plnily svůj účel a současně se i doplňovaly. V případě KA01 se někteří klienti zhostili své šance a v sociálním bytě se snaží zůstat, tj. snaží se platit včas nájem, nevyvolávají konflikty se sousedy apod. Klienti se díky novému bydlení cítí jistější, mají nižší náklady na bydlení a u některých došlo i ke zlepšení psychického stavu (jsou psychicky vyrovnanější, došlo ke zvýšení sebedůvěry), čímž mají větší šanci při hledání zaměstnání (než, když uvedou, že jsou na ubytovně, v azylovém domě, na ulici), cítí se lépe, protože více zapadají do společnosti. Výhodou je, že tento byt může získat i člověk, který má neuhrazené závazky u města (poplatky za odpad, psy apod.). Sociální pracovníce KA02 evidovaly zlepšení komunikace a celkového vztahu mezi rodiči a školou nebo dětmi v rodinách zejména díky výborně nastavené spolupráci se školami. Setkání sociální pracovníce s podpůrným týmem ve škole probíhala 1x v týdnu a byla plně dostačující. Umožnila sociálním pracovnícům rychle reagovat na požadavky školy (školní docházka, neomluvné absence apod.). Problémy mohly být řešeny rychleji, což některé rodiče vedlo k větší rodičovské odpovědnosti. Pokud pravidelně dítě dochází do školy, tak je jeho školní prospěch lepší, než když chodí za školu. Látku a učivo mu doma nemá kdo vysvětlit a ani mu nikdo nepomůže s vypracováním domácích úkolů. To podpořila i spolupráce se sociálními pracovníci OSPOD, které mohly také reagovat na vzniklé skutečnosti. Mnoha dětem a rodičům projekt pomohl, a to nejenom v období distanční výuky. Projekt oceňují také školy, na kterých je realizován. Školy vidí, že se město snaží je podpořit a pomoci jim s problémovými žáky. Pedagogičtí pracovníci na škole několikrát poděkovali za práci a podporu sociálních pracovníc. V případě KA03 a KA04 byla zpracována Koncepce protidluhové politiky statutárního města Chomutova 2020 – 2024. V rámci dluhového poradenství byla poskytnuta pomoc 202 klientům, z toho 143 opakovaně a 57 dlouhodobě. U několika klientů byl sepsán a podán návrh na oddlužení. Obecně pak došlo ke zlepšení informovanosti obyvatel o možnosti řešení předlužení či zadlužení. Klientům bylo ukázána možnost řešení situace, což jim pomohlo např. od stresu z návštěvy exekutora apod. Uskutečněných přednášek se zúčastnilo 111 osob ze 150 plánovaných. A bylo organizováno 9 setkání v rámci platformy.</p>

7 Aktualizovaná teorie změny

Níže uvedené grafické schéma doplněné o textové shrnutí hlavních aspektů realizovaného projektu rozvíjí zjištěné detaily o evaluovaném projektu. V úvodním přehledu je provedeno grafické shrnutí vstupů a aktivit projektu, uvedení aktuálně dosažených výstupů (ve srovnání s předpokládaným cílovým stavem) a uvedení krátkodobých a dlouhodobých dopadů projektu. Vyznačena je již identifikovaná síla vazby mezi jednotlivými atributy projektu.

Návazně je pak v souvisejícím heslovitém přehledu uveden model změny, který představuje v logickém modelu projektu heslovitou prezentaci dopadů projektu (očekávaných/neočekávaných, pozitivních/negativních, krátkodobých/dlouhodobých), včetně externích faktorů (zjišťovány v průběžné i závěrečné evaluaci). Výstupy modelu změny budou interpretačně přímo implementovány zejména do odpovědí na jednotlivé evaluační otázky (viz výše).

Předpoklady (kauzální vazby):

1. Kvalitní a komplexní poskytování sociálních služeb cílové skupině, začlenění úspěšných účastníků do stabilního a odpovídajícího bydlení; aktivní účast sociálních pracovníků na procesu supervize a vzdělávání, kvalitní obsah vzdělávání.
2. Kvalitní a komplexní poskytování sociálních služeb cílové skupině, posílení rodičovských kompetencí a aktivizace vazeb v rodině u úspěšně podpořených účastníků; aktivní účast sociálních pracovníků na procesu supervize a vzdělávání, kvalitní obsah vzdělávání.
3. Kvalitní a komplexní poskytování sociálních služeb cílové skupině při efektivním a trvalém řešení zadluženosti a předluženosti, včetně negativních jevů z toho vyplývajících; provedení vzdělání s ověřením znalostí prostřednictvím testu u části cílové skupiny; aktivní účast sociálních pracovníků na procesu supervize a vzdělávání, kvalitní obsah vzdělávání.
4. Kvalitní a komplexní zpracování Konceptce protidluhové politiky Chomutova, rozšíření využívání tohoto nástroje, ověření jeho funkčnosti a průběžná aktualizace; vytvoření komunikační platformy pro koordinaci aktivit, sdílení informací a šíření dobré praxe mezi klíčovými aktéry problematiky.
5. Kvalitně provedená evaluace ze strany externího dodavatele, dostatečná součinnost nositele projektu, aktérů evaluace a zástupců cílové skupiny.
6. Efektivní podpoření předpokládaného počtu zástupců cílové skupiny, efektivní spolupráce ze strany cílové skupiny; zvýšení kvalifikace sociálních pracovníků prostřednictvím supervize a akreditovaných vzdělávacích kurzů.
7. Efektivní podpoření předpokládaného počtu zástupců cílové skupiny, efektivní spolupráce ze strany cílové skupiny; zvýšení kvalifikace sociálních pracovníků prostřednictvím supervize a akreditovaných vzdělávacích kurzů.
8. Efektivní podpoření předpokládaného počtu zástupců cílové skupiny, efektivní spolupráce ze strany cílové skupiny; zvýšení kvalifikace sociálních pracovníků prostřednictvím supervize a akreditovaných vzdělávacích kurzů.
9. Kvalitní a plošná implementace finální Konceptce protidluhové politiky do činnosti Statutárního města Chomutova, poskytovatelů sociálních služeb a dalších spolupracujících subjektů.
10. Seznámení se s výstupy evaluace, využití výstupů v interním vyhodnocení projektu, využití doporučení plynoucích z evaluace pro další aktivity v projektu.
11. Udržování veškerých výstupů projektu a jejich další rozvíjení v praxi Statutárního města Chomutova, poskytovatelů sociálních služeb a dalších aktérů dotčených problematik.
12. Zohlednění doporučení plynoucích z evaluace do obdobných aktivit nositele projektu v budoucnosti.

Návazně na grafické zobrazení teorie změny je zohledněn **model akce**. Model akce shrnuje údaje o dosahovaných hodnotách kvantifikovatelných ukazatelů prostřednictvím přehledové tabulky, kde je u jednotlivých ukazatelů uveden vstupní plán v porovnání s reálnou situací v průběhu realizace projektu.

Tab. č. 5: Model akce (kvantifikovatelné ukazatele)

Kategorie (relevantní ukazatele dle evaluační matice)	Plán	Skutečnost k poslední ZoR/ŽoP: 31. 5. 2022	Skutečnost k datu: 30. září 2022
Čerpání celkových způsobilých nákladů	19.258.068,00 Kč	14 852 061,43 Kč ³	cca 12 062 006,12 Kč
Velikost projektového týmu	10,5 úvazku, 13 pozic	8 úvazků, 11 pozic, 9 osob	6,5 úvazků, 9 pozic, 7 osob
MI 6 00 00 Celkový počet podpořených osob	154 účastníků (podpora klienta 40 a více hodinami sociální práce): - KA01: 50 účastníků v oblasti sociálního bydlení - KA02: 54 účastníků pro oblast podpory ohrožených rodin - KA03: 50 účastníků v oblasti dluhové problematiky	0	138 účastníků: - KA01: 86 účastníků v oblasti sociálního bydlení - KA02: 26 účastníků pro oblast podpory ohrožených rodin - KA03: 26 účastníků v oblasti dluhové problematiky
MI 6 70 01 Kapacita podpořených služeb	10 míst	8	6
MI 6 74 01 Nové nebo inovované sociální služby týkající se bydlení	1 služba	1	1
6 70 10 Využívání podpořených služeb	550 ⁴ osob (podpora klientů, kteří nesplňují podmínky nastavené operačním programem pro indikátor 6 00 00 a ti, kteří byli podpořeni sociální prací pod 40 hodin): - KA01: 200 osob v oblasti sociálního bydlení - KA02: 135 osob pro oblast podpory ohrožených rodin - KA03: 100 osob v oblasti dluhové problematiky	533 KA01: 145 klientů KA02: 61 klientů KA03: 50 klientů	631 KA01: 265 KA02: 238 KA03: 128
8 05 00 Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	2 dokumenty (Evaluace, Koncepce protidluhové politiky)	0	1
Počet úspěšně zadaných veřejných zakázek	1 veřejná zakázka malého rozsahu (otevřená výzva) + poptávková řízení na marginální položky	splněno	splněno
Počet sociálních bytů	50	33	33

³ vč. zálohové platby

⁴ Řešeno žádostí o změnu během realizace projektu, původní hodnota 435.

8 Doporučení k optimalizaci realizace projektu, vyhodnocení předchozích doporučení

Z prezentovaných zjištění evaluátora vyplývá, že projekt byl řízen a realizován zodpovědně, efektivně, hospodárně.

Níže uváděné poznatky a doporučení byly realizátorovi sděleny při průběžné evaluační zprávě a vedly spíše k zachování aktuálních přístupů, případně k zintenzivnění práce a dohledu nad některými poskytovateli.

Bylo konstatováno, že v obecné rovině dosáhne projekt svých cílů a dopadů ve stanoveném čase (myšleno při prodloužení doby realizace projektu) při prostém udržení stávajících postupů. Evaluátorem nebyly identifikovány žádné nedostatky v realizaci, které by měly projekt v jeho finální fázi ohrozit či znehodnotit již vynaložené prostředky za výše uvedeného předpokladu. Doporučeno bylo heslovitě následující:

- zajištění většího množství sociálních bytů,
- zachování stávajících přístupů,
- pokračování v prezentaci dobré praxe široké veřejnosti,
- udržení stávajícího realizačního týmu,
- rozšíření realizačního týmu o další sociální pracovníky pro KA02,
- vyšší intenzita účasti akreditovaného vzdělávání a supervizí sociálních pracovníků.

Většina doporučení tak směřovala k zachování vhodně nastavených interních postupů a udržení kontinuity při řízení projektu. A lze konstatovat, že uvedená obecná doporučení byla do realizace projektu vhodně implementována.

Nositel projektu v jeho dosavadním průběhu prokázal vysokou kompetenci pro přípravu, věcnou realizaci i administrativní ukotvení záměru tohoto typu. V případě obdobného projektu v brzké budoucnosti je proto vhodné doporučit především následující:

- udržení a odpovídající motivování (finančního i nefinančního charakteru) stávajícího kvalifikovaného a zkušeného realizačního týmu,
- zajištění dalšího odborného rozvoje personálu, případné investice do materiálního vybavení nositele projektu,
- další rozvoj síťování stakeholderů,
- šíření dobré praxe, prezentace přínosů realizovaného projektu,
- zajištění většího množství sociálních bytů,
- účast v dalších dotačních projektech zaměřených nejen na samotné poskytování sociální práce (např. investiční projekty na nákup/rekonstrukci dalších sociálních bytů).